

Socialisterna

Velfärdspartiet

Räddningspaket
för Sverige

**TRYGGHET, DELAKTIGHET,
GEMENSKAP
- FÖR ETT LIV I VÄLFÄRD**

**Valmanifest för Socialisterna – Velfärdspartiet
i riksdagsvalet 2022**

1. Inledning

I dagens samhälle har det enskilda och avskilda ätit sig in i alla vrår och trängt undan det kollektiva, det gemensamma. Rovdriften som följer på ständig vinstjakt har fått härja på bekostnad av människa, djur och natur. Fina ord har använts för att bryta ner det som generationer av arbetar- och kvinnorrättsförkämpar stridit hårt för:

I frihetens namn slipper de rikaste bidra till det samhälle vi alla delar.

I effektivitetens namn dras kostnaden för vården från sjuksystrars, barnmorskors och födande kvinnors kroppar och lönekonton.

I globaliseringens namn har löner dumpats och arbetare från olika länder ställts emot varandra.

Samtidigt framställs samhället så komplext att inga förbättringar är möjliga. Som att nedskärningar i vårt gemensamma är oundvikliga naturlagar.

Men vi har alltid makten att förändra!

I framtidens samhälle organiserar vi oss gemensamt för ett liv i välfärd, under orden trygghet, delaktighet och gemenskap.

Trygghet - för ett samhälle där alla människor får vad de behöver, från vaggan till graven.

Delaktighet - för ett samhälle där alla människor deltar och bidrar efter förmåga.

Gemenskap - för ett långsiktigt samhällsbygge av och för alla, byggt för kris och för frid.

I ett tryggt samhälle vet människor att det finns generöst stöd som fångar upp dem när de föder barn, blir sjuka, gamla

eller arbetslösa. De vet att deras barns skolgång och framtid är säkrad oavsett var de bor. De litar till att polisen och rättsväsendet skyddar när de utsätts för brott. I ett tryggt samhälle vet både den som flyr från krig och den som tar emot att samhällsstrukturerna håller och att staten tar sitt ansvar. I ett sådant samhälle vet vi att vården, omsorgen och skolan är välutbyggda och pålitliga – högst prioriterade i stället för kroniskt nedmonterade!

I ett samhälle där alla är delaktiga måste även den som äger mycket bli del av det efter årtionden av att ha segregerat sig från övriga samhället i bostadsområden, skolval, skatteplanering, skatteflykt och skattelättnader. I ett sådant samhälle anpassar vi oss efter gemensamma sekulära värderingar. Vi får stöd i att lämna brottets bana, men får hårda straff om vi insisterar på att fortsätta skada samhället och våra medmänniskor. I ett samhälle där alla är delaktiga går arbeten i Sverige i första hand till den som bor i Sverige. Och fler människor arbetar, med större inflytande över sin arbetsmiljö, under färre arbetstimmar. Årtionden av effektiviseringar ska äntligen synas på den vanliga arbetarens stämpelklocka!

I ett samhälle med gemenskap löser vi allt som är effektivt att lösa tillsammans. Vi bygger en järnväg att lita på och äger och sköter den gemensamt. Vi inför en digital allemansrätt till internet och mobiltelefoni. Vi äger och styr våra kraftverk och elnät gemensamt. Vi äter mat från svenska jordbruk och bygger beredskap för framtida kriser. Vi ställer gemensamt om för att ta ansvar för att naturresurserna är ändliga och koldioxidupptaget begränsat. Men i stället för att ställa landsbygd emot stad i miljöregleringar som förstärker ojämlikhet och otillgänglighet, skriver vi ut notan för omställningen på dem som vunnit mest på rovdriften. Förändringarna måste ske där de faktiskt gör skillnad!

För att leva i välfärd är att leva i ett samhälle där vi alla får vad vi behöver. I ett samhälle där vi alla behövs. I ett långsiktigt samhällsbygge rustat för både frid och kris, anpassat efter den enda jord vi har att tillgå.

2. Innehåll

1. Inledning	2
2. Innehåll	4
3. Trygghet – ett samhälle där var och en får vad den behöver	6
Vi har rätt till välfärd av hög kvalitet – endast det bästa är gott nog åt folket!	7
Totalrenovera välfärden – inga fler nedskärningar!	8
Ta ansvar för personalförsörjningen – bemanna upp i välfärden!	9
Tandvård är sjukvård – och ska inte kosta mer för patienten än sjukvård	10
Skolan ska återgå i statlig regi - privata intressen ska inte driva skolor	11
En upprustad skola som skapar bra förutsättningar för vuxenlivet	12
Vinsterna och profitörerna ska ut ur välfärden	14
Mer pengar över när hyran är betald – en trygg, bra och billig bostad åt alla	15
En sjukförsäkring som inte sviker	16
En A-kassa som inte sviker	17
En pension som inte sviker	18
Tryggt och delat föräldraskap ger trygga barn	19
Kvotbaserat mottagande av flyktingar	20
Aktiv utrikespolitik för att färre ska tvingas lämna sina hem	22
Integration - att leva tillsammans med tydliga gemensamma värderingar	23
Tydliga förutsättningar för en nystart i Sverige	24
Ett gemensamt språk för ett gemensamt samhälle	26
Fler poliser för trygghet på gator och torg	27
Avgiftsfri kollektivtrafik för alla och förstärkta reseavdrag på landsbygden	28
4. Delaktighet – ett samhälle där alla bidrar efter förmåga	29
Ekonomisk politik för arbete och välfärd	30
En allmän anställningsgaranti så att det alltid finns arbeten åt alla	31
Yrkesutbildning för att öka människors förmåga att bidra	33
Återuppta arbetstidsförkortningen	34
Trygga anställningar – tillbaka till framtiden	35
Strejkvapnet ska vässas	37

Ingen uthyrning av arbetskraft, mer tid för fackligt arbete och avdragsrätt för fackavgiften	38
Ett sekulärt samhällsbygge där religionen hålls till det privata	40
Skolan – en plats för samhörighet, sekularism och studiero	42
Arbete i stället för brott – och bättre hjälp att lämna brottets bana	43
Hårdare straff för dem som håller fast vid att begå brott	44
Svensk arbetskraft i första hand – återreglering av arbetskraftsinvandringen	45
En skattepolitik som gynnar den vanliga löntagaren och där direktörerna får betala mer – mycket mer	47
Beskatta de största arven och förmögenheterna	48
Bort med privilegierna i bostadsbeskattningen	49
Vinsterna ska beskattas och skatteflykten kväsas	50
Rimliga skatter på drivmedel	51
5. Gemenskap – ett samhällsbygge av och för alla	52
Ett byggande som botar bostadsbristen	53
En järnväg för framtiden – nya stambanor ska byggas	54
En trygg och välskött järnväg i folkets ägo	55
En hållbar vägtrafik	56
En digital allemansrätt till internetuppkoppling och mobiltelefoni	57
El till en rimlig kostnad – elmarknaden ska avskaffas	58
Kraftverk och elnät ska ägas och drivas gemensamt	59
En rättvis omställning	
– elförsörjningen är ingen guldgruva för vindkraftens lycksökare	60
Civilförsvar och beredskapslager	
– vi måste vara rustade om krisen eller kriget kommer	62
Främja den svenska matproduktionen	
– om vi vill ha svensk mat så måste vi äta den	64
Apoteken ska återförstatligas och statlig tillverkning av läkemedel byggas upp	66
En miljöpolitik på rättvisa villkor	67

3. Trygghet – ett samhälle där var och en får vad den behöver

Vi har rätt till välfärd av hög kvalitet – endast det bästa är gott nog åt folket!

Målsättningen för välfärdssektorerna ska vara att ge människor vård, omsorg och utbildning av högsta kvalitet. Nivån av service ska inte bero på vad du tjänar eller var i landet du bor. **Välfärden ska vara jämlik och likvärdig.**

Detta är **grundtanken** med ett **välfärdssystem** i offentlig regi. Det **politiska styret i Sverige** har dock länge **motarbetat** denna grundtanke. Med stränga budgetregler har man **tvingat kommuner och regioner att skära ner** i verksamheterna. Med filosofi hämtad från privat sektor och industri har man rensat ut verksamheter som inte "producerar tillräckligt" eller bär sig ekonomiskt. Man har drivit upp arbetstempot och "rationaliserat bort" sådant som kostar mycket pengar.

Resultatet är **stress** och **dålig arbetsmiljö** för välfärdsarbetarna, att man bara ger minsta möjliga service till exempelvis pensionärer och funktionshindrade samt att man minskat tillgängligheten på landsbygden och i fattiga kommuner.

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **målsättningen** för välfärdens olika sektorer – vård, skola, omsorg – ska vara att ge människor **välfärdstjänster av högsta klass, endast det bästa är gott nog åt folket,**
- att **välfärden** ska **drivas** med **medborgarnas behov som ledstjärna**, inte industriell effektivitet och kostnadsminimering,
- att vi ska ha **god välfärd i hela landet** – fattigare och mer glesbefolkade kommuner och regioner ska kompenseras av staten så att tillgången på vård, skola och omsorg kan säkras.

Denna politik **måste vändas till sin motsats** för att vi medborgare ska få den välfärd vi har rätt till. **Välfärdens syfte** är inte att kosta så lite som möjligt, den ska **ge oss det vi behöver.**

Välfärdens syfte är inte att kosta så lite som möjligt; den ska ge oss det vi behöver.

Endast det bästa är gott nog åt folket.

Totalrenovera välfärden – inga fler nedskärningar!

Oavsett om vi under de senaste årtiondena har haft borgerliga eller rödgröna partier vid makten i stat kommuner eller regioner så har **brutala nedskärningar inom välfärden** präglat Sverige **sedan 1990-talet**. Nedskärningarna har genomförts med argumentet att vi måste spara, att vi inte har råd, samtidigt som skatterna sänkts för rika och storföretag. Totalt sett har samhällets rikedomar ökat enormt under denna tid - nedskärningarna har varit en del i en politik som förflyttat samhällets rikedomar från välfärden till den rika eliten.

Det får vara slut med detta! Vårt **arbete skapar samhällets rikedomar** och de **rikedomarna** ska **användas** till vårt gemensamma bästa. Vi har rätt till en fungerande välfärd, där **sjukvård, utbildning och omsorg** håller **högsta klass**.

Efter årtionden av nedskärningar i välfärden krävs nu **stora investeringar** för att uppnå en kvalitet som är värdig ett modernt Sverige. **Den ekonomiska politiken måste därför utformas på ett sätt som gör detta möjligt**. Såväl nationella budgetregler för stat, kommuner och regioner som EU-direktiv står idag i vägen för den totalrenovering av välfärden som vi kräver. Dessa **regler** måste **ändras eller helt enkelt bortses ifrån** – för oss går **medborgarnas välfärd alltid först!**

Ett led i nedskärningspolitiken har varit att regeringar genom att ge kommuner och

regioner större ansvar för välfärden, men för lite pengar, tvingat fram nedskärningar. Kommuner och regioner har idag ofta små möjligheter att klara sitt välfärdsuppdrag ekonomiskt. Vi Socialister menar därför att

Efter årtionden av nedskärningar i välfärden krävs stora investeringar för att uppnå en kvalitet som är värdig ett modernt Sverige. Den ekonomiska politiken måste utformas på ett sätt som gör detta möjligt.

staten idag **måste gå in som ekonomisk garant för välfärden**. Nationellt stiftade lagar som ska garantera oss medborgare god och jämlik tillgång till vård, skola och omsorg måste kunna efterlevas.

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **inga fler nedskärningar** ska göras i välfärden,
- att **välfärden** ska **totalrenoveras** genom **stora offentliga satsningar**,
- att **staten** ska ta **ekonomiskt ansvar för välfärdssektorerna**,
- att statens, regionernas och kommunernas **budgetregler** ska **anpassas** så att **hög kvalitet i välfärden garanteras**.

Ta ansvar för personalförsörjningen – bemanna upp i välfärden!

Årtionden av **nedskärningar** och **vanskötsel** har skapat **personalbrist i välfärdssektorerna** och **försämrad tillgång till välfärden** för samhällsmedborgarna. Stress, underbemanning och dåliga löner gör att färre söker sig till välfärdsyrkena, vilket i sin tur ytterligare försämrar läget. Det är **dags** att ta **politiskt ansvar** för **personalförsörjningen i välfärden**.

Minst 200 000 ytterligare arbetstillfällen måste skapas inom vård, skola och omsorg för att uppnå en personalmängd som motsvarar den som fanns före nedskärningsvågorna från 1990 och framåt, om man ser till befolkningens storlek och sammansättning.

Grundbemanningen måste **höjas** på i princip alla offentliga arbetsplatser för att det ska finnas tid till elever, brukare och patienter. Som det ser ut idag så stressar lärare mellan elever, och vårdpersonal mellan patienter, detta måste få ett slut! Det ska heller inte bli kris på en arbetsplats för att någon i personalen är sjuk eller föräldraledig.

För att få fart på tillströmningen av nya

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **grundbemanningen** inom skola vård och omsorg ska höjas – **minst 200 000 ytterligare arbetstillfällen ska skapas inom vården, skolan och omsorgen,**

- att **lönerna** ska **höjas** för **välfärdsarbetarna**, liksom ersättningen för arbete på obekväma tider,

- att **arbetstidsförkortning** vid **arbete på obekväm arbetstid** ska införas,

- att den som **utbildar eller vidareutbildar sig** till ett bristyrke inom välfärden ska kunna göra det **på betald arbetstid,**

- att **bemanningsföretag** inom välfärden ska **förbjudas**, och att de som idag arbetar för dessa företag ska erbjudas en ordinarie anställning,

- att **vikariat** ska **bemannas** ur **vikariepooler med fast heltidsanställd personal** i stället för tillfälligt anställda vikarier.

välfärdsarbetare bör de som utbildar sig till bristyrken inom offentlig sektor få **utbilda sig på betald arbetstid**, något som visat sig vara en kraftfull åtgärd där det prövats. Även de **löner** och **ersättning** för att arbeta på **obe-**

**Minst 200 000
ytterligare
arbetstillfällen måste
skapas inom vård,
skola och omsorg.**

kväm arbetstid måste **förbättras avsevärt.**

Slutligen ska **bemanningsföretag** inom vården **förbjudas** och de som arbetar inom dessa företag erbjudas omedelbar anställning inom offentlig sjukvård. Bemanningsföretagen tillför inget utom stora kostnader för våra kommuner och regioner.

Tandvård är sjukvård – och ska inte kosta mer för patienten än sjukvård

Tänderna är en del av kroppen. Ingen invänder mot det påståendet. Tandhälsa är en del av en människas hälsa. Ingen invänder förmodligen mot det heller.

Tandvård är sjukvård, borde då vara den naturliga slutsatsen. Det borde inte kosta mer för den enskilda människan att få hjälp med sin tandhälsa än att få hjälp om man har hälsoproblem med ryggen, hjärtat eller knäna. Så är det inte idag. I stor utsträckning får var och en bekosta sin egen tandvård. Många har inte råd, och det syns på deras tänder.

Detta ska nu förändras i grunden. Tandvård är sjukvård, **och ska behandlas som sjukvård i de offentliga trygghetssystemen**. Tandvården ska inordnas under det allmänna **högkostnadsskyddet**, så att alla har råd med den tandvård de behöver. Den ska **inte kosta mer för patienten än annan sjukvård**.

Vinsterna ska bort från tandvården, liksom från all annan sjukvård. Med tanke på hur utbredd privat tandvård är idag, och då många människor går till en privat tandläkare som man trivs med, ska dock **privat tandvård få finnas kvar**. Det ska då krävas att denna

privata tandvård **drivs så att det inte delas ut vinst** från verksamheten. Det kan ske i kooperativ form eller på annat sätt.

Beroendet av privat tandvård ska bort. **Folktandvården ska byggas ut** så att den på sikt kan **svara för tandvård åt hela befolkningen**.

**Tandvård är sjukvård,
och ska behandlas som
sjukvård i de offentliga
trygghetssystemen.
Den ska inte kosta mer
för patienten än annan
sjukvård.**

Socialisterna - Välfärdspartiet vill

- att **tandvården** ska **inordnas** under det allmänna **högkostnadsskyddet**, så att den **inte kostar mer** för patienten än **annan sjukvård**,
- att **vinstutdelning** ska **förbjudas** inom **tandvården**,
- att **privat tandvård ska få finnas kvar**, om den drivs **utan** att det delas ut **vinst** från verksamheten,
- att **Folktandvården ska byggas ut** så att den på sikt kan **svara för tandvård för hela befolkningen**.

Skolan ska återgå i statlig regi - privata intressen ska inte driva skolor

Kunskap och **bildning** är **något** som ska **tilhöra alla**. Hur ska man, utan tillräckliga kunskaper, kunna förstå samhället och samtiden? Hur ska ens några samhällsfunktioner kunna upprätthållas, om inte vi som tillsammans utgör samhället inte har de kunskaper som krävs?

Skolan är **avgörande** för vår **framtid**. Den är alldeles för viktig för att överlåta åt privata intressen, vare sig det handlar om religiösa organisationer eller vinstdrivande företag. Vi ser gång på gång vilka avarter privatiseringen av skolverksamheten har fört med sig. Friskolor ger bluffbetyg. Religiösa friskolor segregerar flickor och pojkar. Detta förfall och vanstyre ska nu upphöra. Privata organisationer ska förbjudas driva skolverksamhet.

Som en konsekvens av detta **försvinner** också **alla religiösa friskolor**, en företeelse som helt enkelt inte hör hemma i ett sekulärt samhälle.

Skolans likvärdighet över hela landet är också ett alldeles för viktigt intresse för att skolan ska kunna drivas i kommunal regi.

Skolan ska **återgå i statlig regi**. Det är dags att avsluta experimenten med kommunalisering och friskolor.

Socialisterna - Valförspartiet vill

- att **grundskolan, gymnasieskolan** och svenskundervisningen för invandrare (**SFI**) ska **återgå i statlig regi**,

- att **privata organisationer**, vare sig det handlar om **vinstdrivande företag**, **religiösa organisationer** eller andra, ska **förbjudas driva skolverksamhet**.

Skolan är avgörande för vår framtid. Den är alldeles för viktig för att överlåta åt privata intressen.

Skolan ska återgå i statlig regi.

Grundskolan och **gymnasieskolan** ska båda övergå till **statligt huvudmannaskap**. Detta ska **även** gälla **SFI** (Svenska För Invandrare), som är en verksamhet av sådan betydelse för den enskilde och för samhället som helhet att den bör drivas i statlig regi.

En upprustad skola som skapar bra förutsättningar för vuxenlivet

De unga måste ges kunskaperna som krävs för att på ett klokt sätt kunna hantera livets olika utmaningar. Även samhället behöver de kunskaperna. De som går i skolan idag är de som vårdar morgondagens patienter, bygger morgondagens hus, tar hand om dagens vuxna när de blivit morgondagens gamla. Vi kan aldrig hävda att vi sörjer för framtiden och vi inte ser till att de unga får god utbildning.

Skolan måste rustas, den ska inte skäras ner. Svensk skola idag håller alldeles för låg kvalitet och ger inte våra ungdomar tillräckligt bra förutsättningar för vuxenlivet. Styrande politiker har genomfört otaliga nedskärningar riktade mot skolorna under de senaste årtiondena. Administrativ personal har tvingats bort och lärarna får mer och mer i sina knän och allt sämre förutsättningar till att faktiskt undervisa.

Skolan ska nu tillföras mycket mer personal, så att lärare och övriga som kan avlasta varandra och höja kvaliteten i undervisningen. Två personalkategorier i skolan som det ska bli fler av är lärarassistenter, som avlastar och hjälper lärarna i klassrummet, och administrativ personal, som hjälper lärarna med det arbete som ska göras utöver undervisningen.

Vidare ska satsningar göras på att öka antalet socialpedagoger i skolan och på utbyggd elevhälsa.

Antalet lärare i skolan ska öka så att en klass i förskoleklass och i lågstadiet inte består av fler än 20 barn och en klass i mellan- och högstadiet inte består av fler än 25 barn.

För locka fler till läraryrket måste lärarlönerna höjas. Lika viktig är dock lärarnas arbetssituation. En viktig åtgärd som nu ska vidtas är att undervisningstiden ska regleras. Det ska fastställas hur mycket undervisningstid som ska läggas på en lärare per arbetsvecka, och den tiden ska inte sättas högre än att tillräckligt för- och efterarbete hinns med inom ordinarie arbetstid.

Skolan måste rustas, den ska inte skäras ner.

Antalet lärare i skolan ska öka så att en klass i förskoleklass och i lågstadiet inte består av fler än 20 barn och en klass i mellan- och högstadiet inte består av fler än 25 barn.

Socialisterna – Valfärdspartiet vill

• att **antalet lärare** i skolan ska **öka** så att **en klass i förskoleklass** och i **lågstadiet inte** består av fler än 20 barn och en klass i **mellan- och högstadiet inte** består av **fler än 25 barn**,

• att **lärarlönerna** ska **höjas** för att locka fler till läraryrket,

• att **undervisningstiden ska regleras**, så att kvaliteten på undervisningen kan öka.

• att det ska **anställas mer skoladministrativ personal och lärarassistenter**, så att lärarna får mer tid åt undervisning och det för- och efterarbete som krävs,

• att satsningar ska göras på att öka antalet socialpedagoger i skolan och på utbyggd elevhälsa.

Vinsterna och profitörerna ska ut ur välfärden

Välfärden finns till för folket, för människorna. Det handlar om hälsa, trygghet och bildning. Välfärden är en hörnsten i alla människors liv, och i vårt gemensamma samhällsbygge.

Välfärden är inte något vi skapar för att gynna fåtalet på bekostnad av flertalet. Vi har inte skapat den för att den ska göras så billig så möjligt. För att det ska sparas på den och de insparade medlen slussas till ett litet privilegierat fåtal.

Vinstintresset ska bort från alla delar av välfärden: från skolan, förskolan, sjukvården, barnomsorgen, äldreomsorgen, socialtjänsten, fosterhemsverksamheten, missbruksvården, ja från alla välfärdsverksamheter. Medborgarnas trygghet och bildning är ingenting som vare sig kan eller bör överlåtas på privatkapitalet. Det har välfärdskapitalisterna gett oss otaliga bevis på under de senaste årtiondena. **Vinstdrivande företag ska förbjudas att driva verksamhet inom välfärdssektorerna** som finansieras med allmänna medel.

Vinstintresset ska bort från välfärden helt och hållet, inte bara delvis. Detta handlar inte om att "stoppa vinstjakten", dvs. om att tillåta vissa begränsade vinstuttag. Nej, det handlar om att helt stänga dörren till välfärden för vinstdrivande företag, att **förbudet mot**

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **vinstdrivande företag ska förbjudas** att driva **verksamhet inom välfärden** som finansieras med allmänna medel,

- att **förbudet** för vinstdrivande företag mot att driva verksamhet inom offentligt finansierad välfärd ska vara **kategoriskt**, dvs. inte vare beroende av hur stora vinstuttag som görs,

- att **förbudet** för vinstdrivande företag mot att driva verksamhet inom offentligt finansierad välfärd ska vara **heltäckande**, dvs. avse alla verksamheter inom den offentligt finansierade välfärden.

vinstdrivande företag inom de offentligt finansierade välfärdssektorerna ska vara **kategoriskt och heltäckande**.

Det är dags att åter göra **välfärden till folkets egendom**, se till att den tillhör och tjänar flertalet och inte fåtalet. **Välfärdskapitalisterna** har **ingen framtid** i Sverige.

Vinstintresset ska bort från alla delar av välfärden.

Välfärdskapitalisterna har ingen framtid i Sverige.

Mer pengar över när hyran är betald – en trygg, bra och billig bostad åt alla

Mitt hem är min borg. Det är ord som ska ges en konkret innebörd för alla. En **trygg bostad**, tak över huvudet, ska vara en **självklarhet**. Bostaden är helt enkelt en **social rättighet**. Den är **inte** en **handelsvara** eller en **källa till vinster** för samhällets kapitalägare.

Allt tal om **marknadshyror** ska **kategoriskt avvisas**. Hårda hyresregleringar ska gälla. **Hyran** ska vara **skälig**, och utgöra en allt **mindre**, snarare än som idag en allt större **del**, av **ett hushålls utgifter**. Bruksvärdesystemet ska bevaras och utvecklas, för att säkerställa att hyrorna över tiden sjunker som andel av hushållens utgifter.

Kontrollen av **privata hyresvärdar** ska **skärpas** kraftigt. Människor ska inte tvingas bo i undermåliga bostäder och betala ockerhyror. **Tröskeln** för att besluta om **tvångsförvaltning** av privatägda hyresbostäder ska **sänkas** rejält. Slumvärdarna har ingen framtid i Sverige.

Många hyresvärdar höjer hyrorna kraftigt efter ofta väldigt begränsade renoveringar och tvingar därmed bort sina hyresgäster. Dessa så kallade **renovräkningar** ska **upphöra**. Det ska ske en hård **kontroll** i **hyresnämnden** av huruvida en **renovering behövs** och av huruvida den **hyra** som hyresvärderna vill ta ut **efter renoveringen** är **skälig**. Hyran ska **inte öka annat än marginellt efter en renovering**. En bostad i gott skick ingår i hyran och är inget man ska behöva betala extra för efter en renovering.

**Hyran ska vara skälig,
och utgöra en allt
mindre, snarare än
som idag en allt större
del, av ett hushålls
utgifter.**

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **hårda hyresregleringar ska gälla** så att **hyrorna** är **skäliga** och över tiden utgör en **allt mindre del av ett hushålls utgifter**,
- att **kontrollen** av **privata hyresvärdar** ska **skärpas** kraftigt och att **tröskeln** för att besluta om **tvångsförvaltning** av privatägda hyresbostäder ska **sänkas** rejält,
- att det ska ske en hård **kontroll** i **hyresnämnden** av huruvida en **renovering behövs** och av huruvida den **hyra** som hyresvärderna vill ta ut efter renoveringen är **skälig**,
- att **hyran inte** ska **öka annat än marginellt efter en renovering**.

En sjukförsäkring som inte sviker

Vi kan aldrig påstå att vi har en god välfärd om vi inte har god trygghet vid sjukdom. **Sjukförsäkringen** är ett skyddsnät vars maskor ska **fånga upp alla** som har oturen att **drabbas av sjukdom eller ohälsa**. Trygghet vid sjukdom ska också förhindra att den som hotas av fattigdom på grund av ohälsa, går med på att sälja sin arbetskraft till underpris, dvs. att otrygghet vid sjukdom sätter press nedåt på löner och arbetsvillkor.

Det är dags att bygga **en sjukförsäkring som inte sviker**.

Sjukpenningen ska motsvara **90 procent av lönen** om denna är högst **40 000 kr per månad**, en nivå som ska räknas upp i takt med inflationen. Ersättningen den första sjukskrivningsdagen ska dock vara 60 procent av lönen, För kontaktyrken, t.ex. inom vård, förskola och äldreomsorg, bör dock ersättningen vara 75 procent redan första dagen, för att undvika "sjuknärvaro".

Man ska ha rätt till **sjukpenning så länge man är sjuk**. De skamliga utförsäkringarna ska upphöra. Så länge man är helt arbetsoförmögen ska man vara sjukskriven. Om man **blir så frisk att man klarar av ett arbete inom den allmänna anställningsgarantin**,

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **sjukpenningen** ska motsvara **90 procent av lönen upp till en lön om 40 000 kr** per månad, en nivå som ska justeras upp i takt med inflationen,

- att ersättningen **första sjukskrivningsdagen** ska vara **60 procent**, utom i **kontaktyrken** där den ska vara **75 procent**,

- att man ska ha rätt till **sjukpenning så länge man är sjuk**,

- att man ska man vara **skyldig att ta ett arbete** inom **den allmänna anställningsgarantin**, i den utsträckning man förmår, men om man aldrig mer kommer att kunna **arbeta**, då ska man **pensioneras**,

- att man ska vara **skyldig att återgå i arbete** om man **efter pensionering** i förtid åter blir **arbetsförmögen**, på grund av nya behandlingar eller av annat skäl.

på heltid eller deltid, då är man **skyldig att ta ett sådant arbete**, dvs. bidra efter förmåga.

Om man aldrig mer kommer att kunna förvärvsarbeta, då ska man pensionernas och få en skälig pension, som alla andra pensionärer. Om man efter sjukpensionering blir frisk, eller nya mediciner eller behandlingar blir tillgängliga, då ska man skyldighet att helt eller delvis återvända till förvärvsarbete, dvs. återigen bidra efter förmåga.

Effektiva kontrollinsatser ska göras för att **stävja fusk** med sjukförsäkringen.

Vi kan aldrig påstå att vi har en god välfärd, om vi inte har en god trygghet vid sjukdom. Sjukpenningen ska motsvara 90 procent av lönen.

En A-kassa som inte sviker

Vi tänker **syna den nyliberala bluffen** att en **generös A-kassa gör människor lata och därigenom alstrar arbetslöshet**. Arbetslöshet skapas av svag efterfrågan på arbetskraft till följd av åtstramningspolitik, och av kapitalisters önskan om en reservarmé av ledig arbetskraft, inte av "alltför generösa" sociala trygghetssystem. Hur kommer det sig annars att massarbetslösheten har bestått varje gång A-kassan har försämrats?

Med en offensiv ekonomisk politik för full sysselsättning och en allmän anställningsgaranti enligt vad som föreslås i detta valmanifest kommer dagens massarbetslöshet att bli ett minne blott. Tills vi når dit, och för dem som står mellan två jobb när vi nått dit, ska vi dock ha en A-kassa, arbetslöshetsförsäkring, att lita på.

A-kassan ska motsvara **90 procent av lönen upp till en lön om 40 000 kr per månad**, en nivå som ska höjas i takt med inflationen.

Grundersättningen ska vara **17 000 kr per månad efter skatt**, inte 11 220 kr per månad före skatt, som idag.

Ersättningsperioden ska vara **300 dagar fram till** dess att en **allmän anställningsgaranti** har skapats enligt förslagen i detta valmanifest. **Därefter** ska ersättningsperioden

Socialisterna – Valförbundet vill

- att **A-kassan** ska motsvara **90 procent av lönen upp till en lön om 40 000 kr per månad**, en nivå som ska justeras upp i takt med inflationen,
- att **grundersättningen** ska vara **17 000 kr efter skatt**,
- att **ersättningsperioden** ska vara **300 dagar till** dess att en **allmän anställningsgaranti** har skapats och **90 dagar därefter**,
- att det ska göras **effektiva kontrollinsatser** för att **stävja fusk** med A-kassan.

vara **90 dagar**. Om man efter den perioden inte har fått nytt arbete, erbjuds man anställning inom den allmänna anställningsgarantin. A-kassan ska inte vara en "medborgarlön" som man kan välja att försörja sig på utan att arbeta.

Det ska göras **effektiva kontrollinsatser** för att **stävja fusk** med A-kassan. Vi kan inte blunda för risken för fusk som, om det accepteras, urholkar arbetslöshetsförsäkringens legitimitet.

Vi tänker syna den nyliberala bluffen att en generös A-kassa gör människor lata och därigenom alstrar arbetslöshet. A-kassan ska motsvara 90 procent av lönen.

En pension som inte sviker

Dagens pensionssystem belönar arbete under många år med hög lön. Argumenten bakom är enkla: Pensionssystemet finansieras av arbete. Men följden blir att **oavlönade aktiviteter – ideellt arbete, hemarbete, relationsarbete, konst och studier – bestraffas. De tar tid och kraft utan att ge inkomst.** Detsamma gäller för sjukskrivningar, som i stor utsträckning kan kopplas till ojämlikheter i samhället.

Dessa oavlönade aktiviteter är helt nödvändiga för samhället och ofta **ojämlikt fördelade.** Kvinnor dominerar i ideellt arbete, hemarbete, relationsarbete och sjukskrivningar.

Genom flera stora strukturella förändringar ändrar vi förutsättningarna för ett mer jämlikt pensionssystem. Införandet av **sex timmars arbetsdag** liksom **omfattande satsningar på skola, vård och omsorg** gör att fler orkar arbeta heltid högre upp i åldern och får ut full pensionsrätt. Med stärkta förutsättningar till delat föräldraskap fördelas mer av det oavlönade arbetet jämlikt.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **ingen pensionär ska få mindre än 17 000 kronor i månaden efter skatt** i pension, ett belopp som ska räknas upp i takt med inflationen,
- att den **allmänna pensionen** ska motsvara **90 procent av en lön som inte överstiger 40 000 kronor** i månaden, ett belopp som ska räknas upp i takt med inflationen,
- att **pensionsåldern för yrken som sliter extra hårt på kroppen**, t.ex. vårdpersonal och kroppsarbetare, ska **sänkas till 60 år**, med möjlighet att gå ner i arbetstid från 55 år utan att det medför lägre pension,
- att den som går i pension vid 65 år ska ha **rätt att gå ner i arbetstid från 60 år, utan att det medför lägre pension,**
- att den som kan och vill **arbeta längre** än till 67 års ålder ska ha **rätt att göra det,**
- att **studier** ska ge **full pensionsrätt.**

Oavlönat arbete är helt nödvändigt för samhället och ofta ojämlikt fördelat. Ingen pensionär ska få mindre än 17 000 kronor i månaden efter skatt.

Utöver detta behövs ytterligare regleringar för att skapa ett pensionssystem som inte sviker.

Tryggt och delat föräldraskap ger trygga barn

Föräldraledigheten är en viktig pedagogisk inlärningstid för nya föräldrar, oavsett kön, i att lära känna barnens behov och att bygga en relation. **Trygga föräldrar ger trygga barn i ett tryggt samhälle.** Det är därför centralt att **alla nyblivna föräldrar ges förutsättningar att ta ut föräldraledighet.** Föräldraledighet är också en fråga om **jämställdhet.** Att tiden delas mellan föräldrar är central för ett jämnt uppdelande av vården av barn under resten av uppväxten. Det nuvarande ojämlika uttagets negativa påverkan på fördelningen av arbetet med hem, familj liksom ojämlikhet i pensionsnivåer är för stor för att vi från samhällets håll ska kunna rättfärdiga att behålla systemet som det är.

Det är dags att skapa förutsättningar för ett **tryggt och delat föräldraskap.**

För att stärka förutsättningarna att ta ut föräldraledighet, oavsett anställningsform och anställningens längd, **ska föräldraförsäkringen höjas till 90 procent av lönen, upp till en lön om 40 000 kr per månad. Barnbidraget ska höjas till 1 700 kr per månad, vilket ersätter nuvarande flerbarnstillägg.** Dessa nivåer ska justeras upp i takt med inflationen.

För att stärka förutsättningarna för ett tryggt och delat föräldraskap, **individualiseras föräldraförsäkringen fullt ut.**

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **föräldraförsäkringen** ska uppgå till 90 procent av lönen, **upp till en lön om 40 000 kr** per månad, en nivå som ska justeras upp i takt med inflationen,
- att **flerbarnstillägget ska ersättas med en höjning av barnbidraget per barn till 1 700 kronor i månaden,** en nivå som ska justeras upp i takt med inflationen.
- att **föräldraförsäkringen ska individualiseras** fullt ut,
- att **sex timmars arbetsdag ska införas och omfattande satsningar på vård, skola och omsorg** ska ske för att åtgärda de odrägliga arbetsvillkor som många kvinnor idag uthärdar.

För många kvinnor kan föräldraledigheten vara en välkommen frizon från ett ojämlikt och tufft arbetsliv. Men **syftet med en föräldraledighet finansierad av gemensamma medel är omsorg och tid att bygga upp trygghet i sitt föräldraskap.** Ett ojämlikt arbetsliv med låga löner och tuffa arbetsvillkor i kvinnodominerade yrken, ska i stället åtgärdas! **Med en allmän kortning av arbetstiden till sex timmar per dag och omfattande satsningar som påverkar alla de som arbetar i vård, skola och omsorg** ges nya förutsättningar för familjeskapande och ett hållbart arbetsliv.

Det är dags att skapa förutsättningar för ett **tryggt och delat föräldraskap.**

Syftet med en föräldraledighet finansierad av gemensamma medel är omsorg och tid att bygga upp trygghet i sitt föräldraskap.

Kvotbaserat mottagande av flyktingar

Sverige ska ta sin del av ansvaret för att ta emot **världens flyktingar**. Vi ska hjälpa till att bereda skydd åt dem i världen som tvingas på flykt undan krig, förföljelse och förtryck. Det finns dock en **gräns** för hur **stor invandring vårt samhälle kan hantera** utan att det uppkommer segregation, parallellsamhällen och att de som invandrat blir andra klassens medborgare. Den gränsen ska inte överskridas.

Flyktingmottagandet ska planeras. Vi måste på förhand vara säkra på att det finns bostäder, skolplatser, utbildningsplatser, arbeten, en tillräckligt rustad socialtjänst, osv. **Flyktingmottagandet** måste också vara **demokratiskt förankrat**. Det betyder att det ska fattas demokratiska beslut om flyktingmottagandets storlek.

Dagens asylsystem kan inte förenas med **de krav** som måste ställas på hur flyktingmottagandet ska hanteras. Det ska därför **överges** och **ersättas** av ett **kvotsystem**, där det fattas **årliga riksdagsbeslut** hur **många flyktingar Sverige ska ta emot**.

Eftersom Sverige ligger efter med integreringen av nyanlända så bör **kvoten** för ett normalläge **sättas förhållandevis lågt i dagsläget, till 10 000 personer årligen**. **Ingen anhöriginvandring utöver kvoten** ska tillåtas, utan familjer tas in samlat inom kvoten. De som kommer hit som kvotflyktingar ska ges **permanenta uppehållstillstånd direkt**, och inte behöva leva i ovisshet om huruvida de får stanna.

Med en kvot i den storleksordningen får en kommun av genomsnittlig storlek, med ca 30 000 invånare, drygt trettio nyanlända att ta emot årligen. Det lär t.ex. innebära att ett nyanlänt barn hamnar i varje skola och ca tio ytterligare bostäder behövs. Ett flyktingmottagande i den omfattningen kan hanteras, men det kan just nu inte vara större. När välfärden återupprustats och integrationen fungerar så kan flyktingmottagandet öka.

Nu råder dock inget normalläge, utan vi har väldigt stora flyktingströmmar i vårt närområde. Då måste helt andra hänsyn tas, och flyktingmottagandet vara väsentligt större. **Sverige bör ta emot flyktingar från Ukraina** i ungefärlig proportion till vår ekonomis andel av EU:s samlade ekonomi. Det betyder att Sverige ska ta emot **3–4 procent av de flyktingar från Ukraina som kommer till EU.**

Dagens asylsystem kan inte förenas med de krav som måste ställas på hur flyktingmottagandet ska hanteras. Det ska därför överges och ett ersättas av ett kvotsystem.

Eftersom Sverige ligger efter med integreringen av nyanlända så bör kvoten sättas förhållandevis lågt i dagsläget, till 10 000 personer årligen.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att det ska införas ett **kvotsystem** för **flyktinginvandring**, där det fattas **årliga riksdagsbeslut om flyktingmottagandets storlek**,

- att **kvoten** för **flyktingmottagande för ett normalläge** ska sättas till **10 000 personer om året**,

- att **ingen anhöriginvandring utöver kvoten** ska tillåtas, utan familjer tas in samlat inom kvoten,

- att **kvotflyktingarna** ska ges **permanenta uppehållstillstånd**, inte tillfälliga,

- att Sverige ska **ta emot krigsflyktingar från Ukraina i proportion** till vår **ekonomiska andel av EU:s samlade ekonomi**, dvs ungefär **3–4 procent** av de **flyktingarna**.

Aktiv utrikespolitik för att färre ska tvingas lämna sina hem

Vi lever i en värld där allt fler ser sig tvingade att lämna sina hem. Miljoner och åter **miljoner människor flyr undan krig och förföljelser** eller **utvandrar** för att **undkomma fattigdom**.

Sverige utgör en liten del av världen, med en dryg tusendel av världens befolkning, och omkring sex tusendelar av världens ekonomi. Självklart kan **Sverige inte ensamt sätta stopp** för krig, ofriheten och fattigdomen i världen. Men **det vi kan göra, det ska vi göra**.

Sverige ska sätta in **sanktioner** och **bojkotter** mot regimer som **förtrycker** och **mördar** och **stoppa vapenexport** och **försvarssamarbete** med sådana regimer. Vi ska sätta **stopp** för **försvarssamarbete** med **Nato**, och **hoppa av** från det **militära samarbetet** inom **EU**, som riskerar att göra Sverige till en bricka i de europeiska stormakternas inbördes spel.

Genom en **ny handelspolitik** ska Sverige bidra till kampen mot fattigdomen i världen. Vi ska genomgående **motverka** den politik som förs idag, där **länderna i tredje världen tvingas öppna sina inhemska marknader** för **multinationella storföretag**, och **slopa stödet till sin inhemska produktion**, för att få lån från internationella institutioner som IMF eller Världsbanken, eller för att själva få möjlighet att exportera till EU eller USA.

Socialisterna – Valförbundet vill

- att **Sverige** ska motverka krig och förföljelse i världen genom att **sätta in sanktioner** och **bojkotter** mot **regimer som förtrycker och mördar**, samt **stoppa vapenexport** och **försvarssamarbete med** sådana länder,

- att **Sverige** ska **lämna försvarssamarbetet** med **Nato**, och **hoppa av** från det **militära samarbetet inom EU**,

- att **Sverige** genomgående ska **motverka** den politik som förs idag, där **länderna i tredje världen tvingas öppna sina inhemska marknader** för multinationella storföretag, och **slopa stödet till sin inhemska produktion**.

Sverige ska agera självständigt i världen, tillsammans med andra som vill stödja oss, till **skydd** för dem som **inte är tillräckligt starka** att på egen hand **stå emot** det trycket från **stormakterna** och **storföretagen**.

Självklart kan Sverige inte ensamt sätta stopp för krig, ofriheten och fattigdomen i världen. Men det vi kan göra, det ska vi göra.

Vi ska sätta stopp för försvarssamarbete med Nato, och hoppa av från det militära samarbetet inom EU.

Integration - att leva tillsammans med tydliga gemensamma värderingar

Människor har alltid migrerat och rört sig över gränser. Socialisterna Valfärdspartiet vill inte stoppa möjligheten till att starta ett nytt liv, finna kärlek eller skapa familjebildningar och relationer över gränser. Däremot vill vi **bygga förutsättningar för integration** mellan det rådande majoritetssamhället och de nya grupper som inkluderas genom asyl och annan invandring. Och **stävja rådande tendenser till etnisk segregation**.

För att stävja etnisk segregation tar vi avstånd från det amerikanska förhållningssättet till integration - där identiteten amerikan är en paraplyidentitet över djupare etniska och kulturella grupperingar och där människor i mångt och mycket lever helt segregerade från varandra. Äktenskap över etniska grupper hör där till ovanligheten.

Vi eftersträvar ett förhållningssätt där det svenska gemensamma välfärdssamhället – det gemensamma sekulära samhället och samhällsbygget med starka demokratiska traditioner – är överordnat etniska och kulturella skillnader.

För att hålla ihop samhället ska alla som bor här förväntas underordna sig de gemensamma samhällsliga värdena demokrati, sekularism, individuellt baserade rättigheter

Socialisterna – Valfärdspartiet vill

- Att människor som får asyl i Sverige genast inkluderas i samhället genom aktiv samhällsplanering. Se s.24
- Att riktade satsningar görs för att snabbt ge nyanlända ordentliga förutsättningar i det svenska språket. Se s.26

och möjligheter, jämställdhet, jämlikhet, liksom barns och hbtq-personers rättigheter. En lyckad integration kräver också att **rasistiska uttryck starkt motverkas**, eftersom deras syfte är att så split snarare än gemenskap

Vi vill inte stoppa möjligheten att starta ett nytt liv eller finna kärleken över gränser. Vi vill bygga förutsättningar för integration.

mellan majoritetssamhället och nyanlända människor och medborgare.

Det är dags att skapa en **integrationspolitik för en gemensam framtid.**

Tydliga förutsättningar för en nystart i Sverige

Sverige har blivit ett alltmer segregerat land.

Medan den som har mycket pengar alltmer isolerar sig i dyra bostadsområden och skolor, hamnar den som har sämre förutsättningar i stadsdelar som alltmer kännetecknas av hög arbetslöshet, språksvårigheter, skolor med bristande resurser och utåtagerande former av kriminalitet. Det tar i snitt 10–15 år för utrikesfödda kvinnor att komma i arbete. Migration skapar ofrånkomliga kulturkrockar. När dessa kopplas samman med sociala problem och svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden skapas svårlösta motsättningar.

Sveriges bristande integrationspolitik har skapat socialt utanförskap och motsättningar, en trend som genast måste vändas.

Det är dags att skapa **tydliga förutsättningar för inkludering och nystart i Sverige.**

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **staten** ska **finansiera flyktingmottagandet**, oavsett var familjer placeras, och omfattande statligt stöd ges till flyktingar under de första två åren i Sverige, för att öka möjligheten till snabb etablering,

- att **den** som **söker uppehållstillstånd** ska ges **tydlig information om hur Sverige fungerar** för att alla ska kunna ha realistiska förväntningar vid ankomsten,

- att ett **centralt mottagande ordnas**, varifrån en kommun- och jobbmatchning görs utifrån SYV-kontakt, språk- & utbildningstester, och familjer och individer sprids ut där behov och förutsättningar finns i Sverige.

- att **asylsökande informeras om Sveriges landsbygd** för att motverka fördomar och myter baserade på förutsättningarna i hemlandets landsbygd.

Sveriges bristande integrationspolitik har skapat socialt utanförskap och motsättningar, en trend som genast måste vändas.

- att **”Welcome House” etableras i alla regioner**, där alla som invandrar blir inskrivna och kan sköta administration med myndigheter, samt få del av insatser för inkludering i arbetsliv, skola och fritid, liksom matchning med mentorer.
- att **alla** flyktingar ska **erbjudas läkarbesök** för att ta reda på och tillgodose vårdbehov.
- att **flerspråkiga jobbhandledare** ska anställas för att **bistå vid jobbmatchning**. Efter jobbmatchning ska alla arbeta deltid och studera språk och samhällsorientering på deltid, inklusive digitalisering, hälsokunskap, normer och värderingar.

Ett gemensamt språk för ett gemensamt samhälle

För ett gemensamt samhälle krävs ett gemensamt språk. Alla som bor i Sverige ska kunna tala svenska. Så är inte fallet idag, när förutsättningarna för att lära sig svenska är alltför bristfälliga. **Språket är en nyckel för att ta sig in i och delta i samhället** – både i arbetslivet och för att kunna tillvarata sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter.

Det är dags att skapa förutsättningar för att **svenskan på allvar blir vårt gemensamma språk för ett gemensamt samhälle.**

Språket är en nyckel för att komma in i samhället. Alla som bor i Sverige ska kunna tala svenska.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **förskola för barn till invandrade föräldrar** ska bli **obligatorisk från 2 års ålder**,
- att **rätten till förskola för barn till arbetslösa och deltidsarbetande föräldrar** ska **säkras över hela landet.**
- att **minst 80 procent av personalen i förskolor och skolor** ska **behärska grammatiskt korrekt svenska** i tal och skrift.
- att **Svenska För Invandrare (SFI) bemannas med behöriga lärare med kunskaper i grammatiskt korrekt svenska och felfritt uttal.** SFI ska även, liksom övriga skolsystemet, ges ökade resurser och underställs fler kvalitetskontroller.
- att **ämnesstudier** i största möjliga mån **möjliggörs på modersmålet**, för att öka kunskapsinläringen parallellt med språkinläring.

Fler poliser för trygghet på gator och torg

Alla ska kunna **gå och röra sig fritt**, utan att känna sig **hotade**, bli **rånade** eller **våldtagna**. Det är en **fullständigt grundläggande rättighet** som ingen ska behöva göra det minsta avkall på.

Dessvärre är den rättigheten inte självklar i Sverige idag. Den **grova brottsligheten** har **ökat kraftigt**. Skjutningar och sprängningar är sådant som vi hör om på nyheterna varje dag. De särskilt utsatta områdena, där andra lagar gäller än de vi gemensamt beslutat om, har blivit skrämmande många.

Det krävs många **olika åtgärder** för att **vända utvecklingen** åt rätt håll igen. Det krävs **arbete, välfärd** och **integration**. Men en självklar pusselbit är att **poliserna behöver bli fler**.

Antalet poliser ska öka. Och ökningen måste vara så stor att antalet poliser ökar i förhållande till befolkningen. Om antalet poliser visserligen ökar, men befolkningen ökar ännu mer, då har antalet poliser, relativt sett, faktiskt minskat.

Antalet poliser ska successivt öka så att det ligger på **ca 300 poliser per 100 000 invånare**, vilket motsvarar genomsnittet inom EU. Idag är siffran drygt 200

Alla ska kunna gå och röra sig fritt, utan att känna sig hotade, bli rånade eller våldtagna. Antalet poliser ska öka.

De **ytterligare polisresurserna** som ökningen skapar ska **användas** till att **stärka** det **lokala** och **förebyggande** polisarbetet. När poliserna blir fler kan de vara mer närvarande i människors vardag, och ligga steget före i brottsbekämpningen.

Antalet civilanställda inom polisen ska **öka**, så att poliserna kan koncentrera sig på de centrala polisuppgifterna.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att antalet **poliser per 100 000 invånare** successivt ska **öka** till EU-snittet om **ca 300** från dagens dryga 200,
- att de **ytterligare polisresurser** som **ökningen skapar** ska **inriktas** mot **lokalt förankrat** och **förebyggande** arbete,
- att de **civilanställda inom polisen ska bli fler**, så att poliserna kan koncentrera sig på polisuppgifterna.

Avgiftsfri kollektivtrafik för alla och förstärkta reseavdrag på landsbygden

Allt fler pendlar till arbetet, och man pendlar allt längre. Det är länge sedan en kort cykeltur eller promenad räckte för de flesta för att ta sig till sin arbetsplats.

Det är också allt dyrare att pendla till arbetet.

Ett månadskort i kollektivtrafiken kostar mer än någonsin, och priserna har ökat snabbt i många delar av landet. Konsumentprisindex, eller den genomsnittliga prishöjningen, var 12 procent de tio åren fram till 2020. Prishöjningen i kollektivtrafiken var 43 procent, dvs. nästan tre gånger så stor.

Priserna på bensin och diesel har även de skjutit i höjden, utan att de skatteavdrag för arbetsresor som man får göra har höjts i samma takt.

Det allt dyrare arbetspendlandet slår stenhårt mot den vanliga arbetande människans privatekonomi.

De som arbetspendlar ska nu få rejäla ekonomiska lättnader. Kollektivtrafiken ska göras avgiftsfri. Det ska ske i två steg. Hälften av avgifterna ska tas bort senast vid utgången av 2025. Den andra hälften av avgifterna ska tas bort senast vid utgången av 2028. Regionerna ska få ökade statsbidrag som kompenserar dem för intäktsbortfallet, så att de slopade avgifterna inte medför skattehöjningar.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att kollektivtrafiken ska göras avgiftsfri i två steg, hälften av avgifterna ska tas bort senast vid utgången av 2025 och den andra hälften av avgifterna ska tas bort senast vid utgången av 2028,

- att regionerna ska tillföras ytterligare statsbidrag för att täcka kostnaderna för att slopa avgifterna i kollektivtrafiken,

- att reseavdragen för dem som pendlar med egen bil till, från eller inom landsbygden ska öka från 18 kr och 50 öre per mil till 30 kr per mil.

De som arbetspendlar ska nu få rejäla ekonomiska lättnader. Kollektivtrafiken ska göras avgiftsfri. För dem som pendlar till från eller inom landsbygden ska reseavdraget per mil öka till 30 kr.

För dem som pendlar till, från eller inom landsbygden, där kollektivtrafiken inte är tillräckligt utbyggd, ska reseavdragen öka. För den gruppen ska reseavdraget per mil öka från dagens 18 kr och 50 öre per mil, som numera inte en räcker till att täcka bränslekostnaden, till 30 kr per mil.

Där det finns utbyggd kollektivtrafik ska reseavdragen inte öka. Där är det av flera skäl – effektivitet, miljö, vägslitage – bättre att resandet sker med allmänna färdmedel.

4. Delaktighet – ett samhälle där alla bidrar efter förmåga

Ekonomisk politik för arbete och välfärd

En ny ekonomisk politik krävs, för arbete och trygghet åt alla, full sysselsättning och kraftigt utbyggd välfärd. En linje som helt bryter med dagens finanspolitiska ramverk, som alla riksdagspartier står bakom och som leder till nedskärningar och massarbetslöshet. Socialisterna - Välfärdspartiets politik är en politik för offensiva offentliga investeringar i trygghet och samhällsbygge, i välfärden, i bostäder, i järnvägar och vägar, i utbildning. Det är en politik som skapar arbete och trygghet för den vanliga människan, och som bygger ett land som vi med stolthet kan lämna över till våra barn och barnbarn.

Den ekonomiska politiken ska orienteras mot full sysselsättning, fullt utnyttjande av alla produktivkrafter. Den enda arbetslöshet som ska förekomma är den som uppstår när människor går från ett arbete till ett annat, s.k. friktionsarbetslöshet.

Statsbudgeten ska tillåtas gå med så stora underskott att det målet nås. På kortare sikt kommer det att krävas mycket stora underskott – förmodligen inte under fyra procent av bruttonationalprodukten varje år, dvs. ca 200 miljarder kr – för att vi ska kunna få bukt med massarbetslösheten.

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- sätta **full sysselsättning** som **mål för den ekonomiska politiken**,
- tillåta att **statsbudgeten** går med **så stora underskott att det målet nås**,
- **bryta helt** med den **åtstramningspolitik** som förs idag, och som manifesteras i det finanspolitiska ramverket.

Sett över en lite längre tidshorisont kan underskotten förmodligen minska i storlek. Dock får vi förvänta oss att betydande budgetunderskott kommer att behövas under lång tid, med tanke på hur långt ifrån fullt resursutnyttjande Sverige idag står. När vi ser att

En ny ekonomisk politik krävs, för arbete och trygghet åt alla, full sysselsättning och kraftigt utbyggd välfärd.

alla de som kan arbeta också gör det, och att alla andra tillgängliga resurser nyttjas fullt ut, då bör däremot offentlig sektors utgifter inte ytterligare driva på efterfrågan, eftersom det riskerar att leda till oönskad inflation.

En allmän anställningsgaranti så att det alltid finns arbeten åt alla

Det är ett **samhällsansvar** att se till att det finns **arbete åt alla**. Det ansvaret är det nu dags att ta. **Det är dags att skapa en allmän anställningsgaranti**. Inom ramen för den garantin ska arbete erbjudas åt alla dem som inte hittat arbete på annat håll. Fast anställning på heltid till avtalsenlig lön. På så sätt säkerställs att den fulla sysselsättningen blir bestående över tiden och konjunktursvängningarna. **Var och en ska kunna erbjudas ett arbete i sin hemkommun.**

Vilket konkret arbete som ska utföras får bestämmas på lokal nivå, av kommunerna i samråd med de ideella krafterna. **Finansieringen ska staten svara för.**

Kostnaderna för anställningsgarantin kommer att variera. I ett sämre konjunkturläge kommer fler att få sitt uppehälle från det. I ett bättre kommer det att vara färre. Arbetslösheten kommer också, redan genom den ekonomiska politik som Socialisterna – Valfördspartiet förordar, att vara mycket lägre än nu. Det innebär att även kostnaderna för en anställningsgaranti blir lägre.

Skapandet av en **allmän anställningsgaranti kommer att spara pengar** genom minskat behov av A-kassa och andra offentliga understöd. Behovet av många gånger meningslös och förnedrande arbetslöshetsförvaltning (Fas 3, Plusjobb, Instegsjobb, Nystartsjobb) försvinner.

En mängd samhällsnyttigt arbete kommer bli utfört som annars inte skulle bli det. De som får arbete inom garantin får kompetens och arbetslivserfarenhet, i stället för att

Det är ett samhällsansvar att se till att det finns arbete åt alla.

Det är dags att skapa en allmän anställningsgaranti.

i arbetslösheten tappa vanan att arbeta och se sin kompetens urholkas. Arbetslöshetens negativa sociala följdverkningar (psykisk och fysisk ohälsa, missbruk) faller bort.

Lönen inom den **allmänna anställningsgarantin** ska vara skälig och gå att leva på. Den ska – för heltidsarbete – motsvara **20 000 kr per månad efter skatt**. Den nivån ska ses över löpande så att den köpkraft som lönen ger inte urholkas.

Vi har råd att sätta folket i arbete. Vi har däremot inte längre råd att avstå från det.

Socialisterna – Valförspartiet vill

• **skapa en allmän anställningsgaranti**, där **alla** som inte hittat arbete på annat håll ska **erbjudas arbete, fast anställning** på **heltid** till en avtalsenlig lön,

• att alla som behöver ett arbete ska erbjudas ett **i sin hemkommun**

• att **kommunerna** i samråd med den **ideella sektorn** ska **bestämma vilket konkret arbete** som ska utföras,

• att **staten** ska **svara för finansieringen**,

• att **lönen** inom den **allmänna anställningsgarantin** ska motsvara **minst 20 000 kr per månad efter skatt**.

Yrkesutbildning för att öka människors förmåga att bidra

Vi lever idag i ett mer tekniskt avancerat samhälle än någonsin tidigare, och ingenting tyder på att den utveckling som fört oss hit skulle avstanna. Tvärtom lär utvecklingen fortsätta, imorgon kommer beroendet av teknologi och kunskap med all sannolikhet att vara än större än idag. Med det beroendet följer ett beroende av människor med rätt kunskaper och utbildning.

Att tillräckligt många skaffar sig utbildning är därför en **angelägenhet för hela samhället**. Särskilt viktigt är detta på de områden där det idag råder brist på yrkeskunniga människor, såsom vård, IT, undervisning och bygg.

Det **krävs** att **staten** tar ett **övergripande ansvar** för att vi har tillräcklig **tillgång till arbetskraft** med **rätt kompetens**.

Betald yrkesutbildning inom **bristyrken** ska därför **erbjudas dem som önskar** genomgå en sådan. Yrkesutbildningen ska stå öppen för alla som vill skaffa sig ett nytt yrke eller vidareutbilda sig inom ett yrke man redan har.

Kostnadsfri körkortsutbildning (i vart fall B-körkort) ska också **erbjudas alla som går gymnasiet eller komvux**. Att ha körkort är

både en frihetsfråga för den unga människan och en fråga om att höja de ungas förmåga att bidra till samhället. Att ta körkort ska däremot inte, som idag, vara en fråga om klass och föräldrars ekonomiska förutsättningar.

Betald yrkesutbildning inom bristyrken ska därför erbjudas dem som önskar genomgå en sådan.

Kostnadsfri körkortsutbildning (i vart fall B-körkort) ska också erbjudas alla som går gymnasiet.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **betald yrkesutbildning inom bristyrken** ska erbjudas dem som önskar genomgå en sådan,

- att **kostnadsfri körkortsutbildning** (i vart fall B-körkort) ska erbjudas alla som går gymnasiet.

Återuppta arbetstidsförkortningen

Vi arbetar för att **leva, inte tvärtom**. Att **förkorta arbetstiden** är ett väldigt handfast sätt att **öka den enskilda människans frihet och livsutrymme**.

Till följd arbetarrörelsens enträgna kamp har arbetstiden redan förkortats många gånger.

De senaste årtiondena har dock den processen avstannat. Arbetstiden förkortades senast 1973, då veckoarbetstiden bestämdes till 40 timmar. Åttatimmarsdagen infördes 1919. Den uteblivna arbetstidsförkortningen i Sverige under de senaste knappa femtio åren har medfört att andra länder kommit längre, t.ex. införde Frankrike 35 timmars arbetsvecka redan 1998.

Den tekniska utvecklingen inom IT och på andra områden har däremot varit enorm sedan den senaste arbetstidsförkortningen 1973. Vi behöver därför inte arbeta lika länge som då för att det arbete som behövs ska bli utfört.

Det är hög tid att **återuppta arbetstidsförkortningen**. I ett **första steg** ska **arbetsveckan** senast om fem år, senast vid **utgången av 2027**, minska till **35 timmar**.

Därefter ska den, i ett **andra steg**, senast vid **utgången av 2032**, minska till **30 timmar**. Det betyder att sex timmars arbetsdag införs.

En snabbare sänkning av arbetstiden än så riskerar att äventyra personalförsörjningen i

**Vi arbetar för att leva,
inte tvärtom.
Veckoarbetstiden
ska förkortas till 30
timmar, i två steg.**

välfärdssektorerna. Vi lider redan idag brist på personal inom välfärdsyrkena. En arbetstidsförkortning ställer krav på att fler anställs. En relativt lång övergångstid krävs för att vi genom satsningar på arbetsvillkor och arbetsmiljö ska kunna attrahera fler till vården, skolan och omsorgen, så att arbetstiden kan kortas utan att välfärdens bemanning försämras.

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **veckoarbetstiden** ska **förkortas till 30 timmar, i två steg,**
- att den **första förkortningen**, till **35 timmars arbetsvecka**, ska vara genomförd **senast vid utgången av 2027,**
- att den **andra förkortningen**, till **30 timmars arbetsvecka**, ska vara genomförd **senast vid utgången av 2032.**

Trygga anställningar – tillbaka till framtiden

Sveriges arbetare har under hela arbetarrörelsens historia stärkt sin ställning i samhället, gått från att stå med mössan i hand och nacken böjd till att vara den kraft som driver samhället framåt. Efter många årtionden av kamp vann man också ett skydd mot godtyckliga uppsägningar i lagen om anställningsskydd (LAS), som tillkom 1974.

Sedan stannade allt av, och vände bakåt. Nu har det gått så långt att ett parti inom arbetarrörelsen är med och gör det lättare att säga upp arbetare från deras jobb, dvs. luckrar upp anställningsskyddet.

Det är dags att vända den utvecklingen. **Trygghet på jobbet – anställningsskydd** – var, är och kommer att vara **framtiden**. Patronväldet med godtyckliga uppsägningar ska förbli ett gissel från gårdagen.

LAS ska inte urholkas, den ska **stärkas**. Självklart ska **saklig grund** – inte det nya svagare sakliga skäl – vare ett **krav vid uppsägning av personliga skäl**. Självklart ska en **anställning bestå** under en **uppsägningstvist**, så att man inte blir av med lönen när man tvingas ta strid för sin anställning.

Vid **uppsägning på grund av arbetsbrist** – dvs. då en verksamhet minskar i omfattning sett till antalet anställda, ska principen om **sist in – först ut gälla strikt**. Alla undantag i LAS från den principen – dvs. från turordningsreglerna – ska slopas. Annars kvarstår ett oacceptabelt utrymme för godtycke från arbetsgivarsidan.

Fast anställning ska vara en stark norm enligt lag. **Allmän och särskild visstid** ska slopas som anställningsformer. De **enda tillåtna visstidsanställningarna** ska vara **provanställning** och **vikariat**.

Arbetstiden ska också **skyddas i LAS**. Om man inte kommer överens om något annat i ett kollektivavtal så ska en **anställning vara på heltid**. Detta är ett viktigt led i att rensa ut ofrivilligt deltidsarbete från arbetsmarknaden.

**Trygghet på jobbet
– anställningsskydd
– var, är och kommer
att vara framtiden.
Patronväldet med
godtyckliga upp-
sägningar ska förbli ett
gissel från gårdagen.**

**LAS ska inte urholkas,
den ska stärkas.**

Socialisterna – Valfördsparriet vill

- att **saklig grund ska krävas** för **uppsägning av personliga skäl** och att en **anställning** ska **bestå** under en **uppsägningstvist**,

- att **undantagen** från **turordningsreglerna** vid uppsägning på grund av arbetsbrist ska **slopas helt**,

- att **allmän och särskild visstid** ska **slopas** som anställningsformer, **provanställning** och **vikariat** ska vara de **enda tillåtna visstidsanställningarna**,

- att **heltid** ska vara **normen enligt lag**, undantag ska endast kunna skapas genom kollektivavtal,

Strejkvapnet ska vässas

Om **arbetarna** på arbetsplatserna bara **håller ihop** kommer de alltid vara **fler och starkare än arbetsgivaren**. Det yttersta sättet att hålla ihop är att lägga ner arbetet gemensamt då arbetsgivaren inte vill lyssna till ens krav, dvs. använda strejkvapnet.

Rätten att organisera sig fackligt och att gemensamt vidta stridsåtgärder är helt fundamental för alla arbetare. Den rätten ska försvaras kategoriskt, och stärkas.

På initiativ av den socialdemokratiskt ledda regeringen bestämdes nyligen att arbetare på en arbetsplats inte ska få vidta stridsåtgärder om det redan finns ett kollektivavtal på arbetsplatsen.

Denna inskränkning av rätten att vidta fackliga stridsåtgärder ska omedelbart slopas. En **fackförening** ska få **använda och strejk och andra stridsåtgärder** för att **få till stånd ett kollektivavtal, även om arbetsgivaren redan har tecknat ett kollektivavtal med en annan fackförening**

Det ska vara en angelägenhet för **arbetarna** på en arbetsplats att **komma överens om vilket kollektivavtal som ska råda**. Detta är en förutsättning för verklig arbetardemokrati.

Rätten att vidta stridsåtgärder ska också stärkas ytterligare. **Fredsplikten**, dvs. förbudet mot att vidta stridsåtgärder efter det att ett kollektivavtal har träffats, är **idag för långtgående**.

Socialisterna – Valförbundet vill

- att en **fackförening** ska **kunna använda strejkvapnet och andra stridsåtgärder för att få till stånd ett kollektivavtal, även om arbetsgivaren redan har tecknat ett kollektivavtal** med en annan fackförening,

- att en **arbetare endast** ska vara **förbjuden att vidta stridsåtgärder** mot en arbetsgivare, dvs. vara bunden av fredsplikt, **när ett kollektivavtal om fredsplikt har godkänts på lokal nivå** i arbetarens fackliga organisation.

Det räcker med att ett kollektivavtal har träffats på central nivå, långt ifrån den egna arbetsplatsen, för att fredsplikt ska börja gälla. Detta bidrar till toppstyrning i de fackliga organisationerna och står i motsättning till

Rätten att organisera sig fackligt och att gemensamt vidta stridsåtgärder är helt fundamental. Den rätten ska försvaras kategoriskt, och stärkas.

strävan efter demokrati på arbetsplatsen. Lagbestämmelserna om fredsplikt ska därför ändras. En **arbetare** ska **endast** vara **förbjuden att vidta stridsåtgärder** mot en arbetsgivare, dvs. omfattas av fredsplikt, **när ett kollektivavtal om fredsplikt har godkänts på lokal nivå** i arbetarens fackliga organisation

Ingen uthyrning av arbetskraft, mer tid för fackligt arbete och avdragsrätt för fackavgiften

Att förbättra förutsättningarna för fackligt arbete och stärka arbetarnas ställning på arbetsplatserna kräver att många olika åtgärder vidtas.

En självklarhet är att **uthyrning av arbetskraft ska förbjudas**. Det är inte rimligt att två anställda som arbetar sida vid sida varje dag och utför samma uppgifter ska ha olika arbetsgivare, ofta med helt olika löner och villkor. Det skapar splittring mellan arbetarna och förvärrar facklig organisering. **De som arbetar som inhyrda** på en arbetsplats ska **erbjudas fast anställning där**.

Det är inte heller rimligt att en arbetsgivare ska kunna köpa sig fri från det ansvar som det för med sig att köpa arbetskraft. **Den som betalar för att få arbete utfört, samt leder och fördelar det, är arbetsgivare, och ska bära det ansvaret.**

Fackligt arbete tar tid. Det står redan idag i lag att en **facklig förtroendeman** har rätt till den **ledighet** som fordras för det fackliga uppdraget. Denna **rättighet behöver dock preciseras**, så att det blir tydligt vilken ledighet som en fackligt förtroendevald i vart fall ska ha rätt till. Den tiden ska **inte underskrida 8 timmar per vecka** för någon fackligt förtroendevald. För en fackligt förtroendevald som företräder **fler än 50 medlemmar ska tiden inte underskrida 24 timmar per vecka**. En fackligt förtroendevald som företräder **fler än 100 medlemmar** ska ha rätt till ledighet under **32 timmar per vecka** för uppdraget.

Det är dyrt att vara med i en fackförening. När socialförsäkringarna förstärks minskar behovet av det ytterligare försäkringsskydd som ofta ingår i en fackföreningsavgift, och den avgiften kan då sjunka. För att ytterligare minska kostnaden för medlemskap i en facklig organisation ska **fackföreningsavgiften** vara **avdragsgill** i deklarationen.

En självklarhet är att uthyrning av arbetskraft ska förbjudas.

Den som betalar för att få arbete utfört, samt leder och fördelar det, är arbetsgivare, och ska bära det ansvaret.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **uthyrning** av **arbetskraft** ska **förbjudas** och att **de som arbetar som inhyrda** på en arbetsplats ska **erbjudas fast anställning** där,

- att det ska preciseras i lag hur mycket tid en facklig förtroendeman ska kunna lägga på sitt uppdrag, en tid som **inte** ska **underskrida 8 timmar** per vecka för någon fackligt förtroendevald, inte underskrida 24 timmar per vecka för en fackligt förtroendevald som företräder **fler än 50 medlemmar** och **inte underskrida 32 timmar per vecka för den som företräder fler än 100 medlemmar**,

- att **fackföreningsavgiften** ska vara **avdragsgill** i deklARATIONEN.

Ett sekulärt samhällsbygge där religionen hålls till det privata

Människor har alltid sökt tröst, mening och samhörighet i religiösa föreställningar och samfund. **Vi vill inte hindra människors privata tro och trosutövning**, så länge den inte skadar någon annan.

Men det behövs gränsdragningar när värderingar krockar. **Demokrati, jämställdhet och barns och HBTQ-personers rättigheter** ska i alla lägen gå före och begränsa religionsfriheten.

För att främja det gemensamma och uppmuntra människor att bygga relationer över etniska, kulturella och religiösa gränser ska inga religiösa symboler bäras eller finnas i offentlig sektors verksamheter eller lokaler – inklusive skolor och förskolor. **Det gemensamma ska vara sekulärt. Religionen ska flyttas tillbaka till och hållas i det privata.** Vi måste skydda barns rätt att välja sin egen religion eller icke-religion.

Religion är även en utrikespolitisk fråga. Amerikanska kristna organisationer finansierar svenska organisationer, i syfte att motverka aborträtten i vårt land. Internationell finansiering av koranskolor och moskéer används för att stärka enskilda staters och ledares inflytande. Medan vi värnar det privata utövandet av religion får vi inte vara naiva gällande de maktspel

Religionen ska flyttas tillbaka till och hållas i det privata.

Det gemensamma ska vara sekulärt.

Demokrati, jämställdhet och barns och HBTQ-personers rättigheter måste i alla lägen gå före och begränsa religionsfriheten.

som pågår globalt. **Sverige ska vara en neutral sekulär fristad från de religiösa upprustningar som sker runtom i världen.**

Det är dags att skapa ett sekulärt samhällsbygge för gemenskap.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **offentlig verksamhet och offentliga lokaler** ska vara **fria från religiösa symboler**,

- att alla **förskolor** och **skolor** ska vara **sekulära**, inga religiösa friskolor ska tillåtas. **Inga religiösa symboler** ska **finnas** eller **bäras** i verksamheterna eller lokalerna – **varken av barn, elever eller lärare**,

- att **religiösa samfund** ska **utredas för kopplingar till utrikesmakter** på samma premisser som spionage eller försök till obehörig påverkan. **Finansiering** från **utomstående makter ska förbjudas och beslagtogs**. Endast samfund fristående från odemokratiska kopplingar ska tillåtas bedriva verksamhet,

- att brottsbekämpande myndigheters **arbete mot rekrytering till våldsbejakande religiösa rörelser ska stärkas**, så att rekryteringarna hejdas och fler kan ställas inför rätta.

Skolan – en plats för samhörighet, sekularism och studiero

Skolan är inte vilken plats som helst. Den är **platsen** där var och en ska ges den **kunskap** och **bildning** som man **behöver** för att kunna vara en **fullvärdig samhällsmedborgare**. Den är också den plats där barnen, som i framtiden ska bära samhället på sina axlar, får verktygen att klara av den uppgiften.

I skolan träffar barnen dem som de ska leva och verka tillsammans med som vuxna. Om **barnen** ser varandra som **jämlikar i skolan**, **bortom** de skiljelinjer som dras av **klasstillhörighet**, **religion** och **etniskt ursprung**, kan de se varandra som **jämlikar i vuxenlivet**.

Skolan ska vara en **plats** för **samhörighet**. **Skoluniform ska införas**, för att understryka detta. Det är ett verktyg för klassutjämning då uniformen ska **tillhandahållas kostnadsfritt**. Den främjar integration, eftersom uniformen och elevernas klädsel i övrigt ska vara **fri från religiösa inslag**. Skolan ska även i övrigt vara sekulär. **Religiös klädsel** ska **inte** vara **tillåten** där, vare sig för elever eller för personal.

Uniformen ska ges en **modern utformning utan** påtvingade **könsstereotypa inslag**. Eleverna ska ha **viss valfrihet** mellan **olika plagg**, t.ex. mellan kavaj eller tröja, kjol eller byxor.

Socialisterna – Välfärdspartiet vill

- att **skoluniform** ska **införas i grundskolan** och **gymnasieskolan**, som ska tillhandahållas **kostnadsfritt** och ges en **modern utformning** utan påtvingade könsstereotypa inslag,

- att **religiös klädsel** inte ska vara **tillåten** i skolan, vare sig för elever eller för personal,

- att **lärare** och **skolledning** ska ges **tydligare mandat att ingripa mot ordningsstörningar**,

- att en **elev** som vid **upprepade tillfällen stör ordningen** i skolan ska **flyttas** från den vanliga klassundervisningen **till särskilda undervisningsformer**.

Utöver samhörighet och sekularism ska skolan också slå vakt om **studiero**. **Lärare** och **skolledning** ska ges **tydligare mandat att ingripa mot ordningsstörningar**. En **elev** som vid **upprepade tillfällen stör** ordningen i skolan **ska flyttas** från den vanliga klassundervisningen till särskilda undervisningsformer.

Skolan ska vara en plats för samhörighet. Skoluniform ska införas. Skoluniformen ska tillhandahållas kostnadsfritt. Skoluniformen ska vara fri från religiösa inslag.

Arbete i stället för brott – och bättre hjälp att lämna brottets bana

Brottsligheten är idag ett av våra riktigt allvarliga samhällsproblem. Ett problem som måste bekämpas med all kraft. **Full sysselsättning – arbete åt alla – är den viktigaste kriminalpolitiska åtgärden.** Med vår ekonomiska politik finns det plats för alla, och behov av alla, i reproduktionen av samhället. Med arbetslösheten försvinner mycket av den materiella grunden för att ägna sig åt brott.

Den som hamnat på brottets bana ska alltid erbjudas att gå åt ett annat håll. För detta behövs en god kriminalvård, och den ska få kosta.

Under fängelsetiden ska det finnas möjlighet för alla som behöver att få **behandling** mot missbruk eller psykisk problematik. Inom kriminalvården ska det också drivas en aktiv **avhopparverksamhet** så att så många som möjligt kan förmås övergå till ett hederligt leverne och slippa undan hot och påtryckningar från den kriminella miljö man befunnit sig i. Kriminalvården ska också erbjuda **utbildning** av lämpligt slag till alla dem som önskar genomgå en sådan, vare sig det rör sig om att läsa in gymnasiekompetens eller att skaffa sig en yrkesutbildning.

Inför frigivning ska kriminalvården ansvara för att den dömda har **arbete eller utbildning och bostad ordnade.** Om den dömda

Socialisterna – Valförspartiet vill

- genom **arbete åt alla rycka undan** den huvudsakliga materiella **grunden för brottsligheten,**
- att **alla som avtjänar fängelsestraff** ska kunna få **behandling** mot **psykisk ohälsa** eller **missbruk,**
- att kriminalvården ska driva en **aktiv avhopparverksamhet** och att de som avtjänar fängelsestraff ska erbjudas **lämplig utbildning,**
- att **arbete eller utbildning och bostad ska vara ordnade** för alla som frigges efter avtjänat fängelsestraff.

inte hittar annan anställning så ska man erbjudas en anställning inom den allmänna anställningsgarantin.

Vi ska göra det **lätt att välja rätt väg.** Om man hamnat på fel väg ska det vara lätt att lämna den.

Full sysselsättning – arbete åt alla – är den viktigaste kriminalpolitiska åtgärden.

Vi ska göra det lätt att välja rätt väg. Om man hamnat på fel väg ska det vara lätt att lämna den.

Hårdare straff för dem som håller fast vid att begå brott

Tyvärr måste det räknas med att det finns **människor som av olika skäl håller fast vid ett brottsligt levnadssätt. Från dem måste vanliga människor skyddas.** Detta skydd brister allvarligt idag. De som står för de flesta och grävsta brotten behöver därför frihetsberövas i större utsträckning. Detta bör göras på främst tre sätt.

För det första bör **villkorlig frigivning ske endast om det saknas risk för återfall i brott och den dömde har visat skötsamhet under fängelsetiden.** Idag är villkorlig frigivning utgångspunkten. Genom skärpta krav för villkorlig frigivning skyddas allmänheten från dem som inte tagit rättelse av ett fängelsestraff och förmodligen kommer att fortsätta begå brott efter frigivning.

För det andra bör **mängdrabatten avskaffas.** Mängdrabatten innebär att den som döms för flera brott får rabatt på strafftiden utom för det grävsta brottet. Den har utformats i domstolspraxis och saknar såväl demokratisk legitimitet som folkligt stöd. Ett straff ska bestämmas efter de begångna brotten samlade straffvärde. I undantagsfall ska viss nedsättning av straffet ske för att undvika helt orimligt långa straff. Avskaffad mängdrabatt är en träffsäker åtgärd eftersom den riktar sig mot en liten brottsaktiv grupp.

För det tredje bör **straffen dubblas vid gängbrottslighet.** Genom fördubblade straff vid gängbrottslighet har vi förutsättningar att få bort ledande figurer inom den brottsliga verksamheten från gatan under längre tid, även för jämförelsevis mindre allvarliga brott.

Det är också ytterst viktigt att **stoppa nyrekryteringen** av unga in i kriminella kretsar. Det bör därför bli **straffbart** att vidta åtgärder som syftar till att **rekrytera andra till brottslig verksamhet.**

De som står för de flesta och grävsta brotten behöver frihetsberövas i större utsträckning.

Socialisterna – Valfärdspartiet vill

- att **villkorlig frigivning** ska ske **endast** om den dömde har visat **skötsamhet** under fängelsetiden och det **inte** bedöms finnas någon **risk för återfall** i brott,
- att **mängdrabatten** ska **avskaffas** när ett straff döms ut för flera brott,
- att **straffen** ska **dubblas** vid **gängbrottslighet**,
- att det ska vara **straffbart att rekrytera** andra till **brottslig verksamhet.**

Svensk arbetskraft i första hand – återreglering av arbetskraftsinvandringen

Vi har en **absurd situation** idag med en **arbetslöshet på över sju procent** samtidigt som det under 2021 beviljades **nästan 40 000 uppehållstillstånd till arbetskraftsinvandrare**.

Denna **ordning** ska **ändras i grunden**. **Endast om det råder brist på arbetskraft** av visst slag ska **arbetskraftsinvandring** tillåtas. Arbetskraftsbrist råder helt enkelt inte om det finns arbetskraft i Sverige som genom rimliga utbildnings- och omställningsinsatser kan komma i fråga för de arbetsuppgifter som det rör sig om.

Först när möjligheterna att använda inhemsk arbetskraft helt uttömts kan arbetskraftsinvandring komma på tal.

Fackföreningarna som organiserar arbetare i det yrke där det är aktuellt med arbetskraftsinvandring **ska få yttra sig** om huruvida det är lämpligt att tillåta arbetskraftsinvandring. **Avsteg från fackföreningens vilja** ska **endast göras i extremfall**, ett exempel skulle kunna vara allvarlig läkarbrist inom en viss medicinsk specialitet.

I de fall arbetskraftsinvandring ändå tillåts så ska ett **allmänt skötsamhetskrav** gälla för **arbetsgivaren**. En **arbetsgivare** som **vansköter** t.ex. arbetsmiljö eller skattebetalningar ska **inte kunna ta in arbetskraft från utlandet**. Om det finns kollektivavtal i den aktuella branschen, ska **endast arbetsgivare som tecknat kollektivavtal** kunna **föra in utländsk arbetskraft**. Möjligheterna för oseriösa arbetsgivare att genom arbetskraftsinvandring pressa löner och villkor för arbetare i Sverige ska helt försvinna.

De **skärpta kraven** för **arbetskraftsinvandring** ska **gälla i förhållande till alla länder i världen utom de nordiska**. Den gemensamma nordiska arbetsmarknaden ska behållas.

Endast om det råder brist på arbetskraft av visst slag ska arbetskraftsinvandring tillåtas.

Möjligheterna för oseriösa arbetsgivare att genom arbetskraftsinvandring pressa löner och villkor för arbetare i Sverige ska helt försvinna.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **arbetskraftsinvandring** från **endast** ska **tillåtas om** det råder **brist** på **arbetskraft** av visst slag,

- att de **berörda fackföreningarna** ska få yttra sig om en **ansökan** att **ta in arbetskraft** från utlandet, och **ansökan** endast **i extremfall** beviljas **mot** en berörd **fackförenings vilja**,

- att **endast arbetsgivare** som **sköter arbetsmiljö** och **skatteinbetalningar** och som **tecknat kollektivavtal** ska få **ta in arbetskraft från utlandet**.

En skattepolitik som gynnar den vanliga löntagaren och där direktörerna får betala mer – mycket mer

Inkomstskatten är något väldigt påtagligt för alla. På lönespecen ser vi den som en minuspost. Det som är kvar efter minusposten är vårt ekonomiska livsutrymme fram till den 25:e nästa månad.

Det utrymmet är väldigt olika för olika människor. Talet om alla människors lika värde är plötsligt som bortblåst när vi tittar på siffrorna. En **VD tjänar idag över sextio gånger mer än en industriarbetare**. Gapet har vidgats enormt sedan 1980, då en VD tjänade nio gånger mer än en industriarbetare.

Och till vilken nytta har gapet vidgats? **Vad tillför det samhället** att VD:n får in över 60 arbetarlöner på kontot i stället för nio arbetarlöner?

Det är dags att **sätta punkt för denna groteska utveckling**, och det ska göras med hjälp av inkomstskatten.

Skatten på de högsta inkomsterna ska höjas mycket kraftigt. På inkomster över **200 000 kr i månaden** (50 prisbasbelopp om året) ska en **statlig inkomstskatt om 75 procent tas ut**. På inkomster över **400 000 kr i månaden** (100 prisbasbelopp om året) ska en **statlig inkomstskatt om 100 procent tas ut**. En lön över 400 000 kr i månaden är helt enkelt inte en skälig ersättning för något arbete. Gränsvärdena ska höjas i takt med inflationen.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **skatten på inkomster över 200 000 kr i månaden** (50 prisbasbelopp om året) ska vara **75 procent**,

- att **skatten på inkomster över 400 000 kr i månaden** (100 prisbasbelopp om året) ska vara **100 procent**,

- att **ekonomiskt utrymme ska skapas för kommunerna att sänka** den kommunala **inkomstskatten till 25 kronor per intjänad hundralapp**.

För **fåtalet** ska **skatten alltså höjas kraftigt**. För **flertalet**, vanliga arbetande människor, ska den **däremot sänkas**. Statsbidragen till kommunerna ska kvarstå oförändrade när skolan förstatligas. En del av det ekonomiska utrymme som då uppstår hos kommunerna kan användas till att sänka den kommunala inkomstskatten. Den **kommunala inkomstskatten** kommer därmed **inte att behöva överstiga 25 kr av en intjänad hundralapp**, en rejäl sänkning från dagens nivåer om 30–35 kr.

På inkomster över 400 000 kr i månaden (100 prisbasbelopp om året) ska en statlig inkomstskatt om 100 procent tas ut. För fåtalet ska skatten alltså höjas kraftigt. För flertalet, vanliga arbetande människor, ska den däremot sänkas.

Beskatta de största arven och förmögenheterna

Det är **arbetet** som **skapar allt värde** i samhället. Utan det arbete som utförs inom industri, jordbruk, vård, skola, omsorg, byggnäringen, transportsektorn, skogsbruket kan samhället inte fortsätta finnas till.

Vårt skattesystem borde belöna arbete, men gör inte det. Skatten på arbete är mångfalt högre än skatten på kapital, dvs. skatten på förmögenheter och avkastningen på förmögenheter. **Skattesystemet belönar alltså inte arbete, utan ägande.** Faktum är att de allra rikaste betalar en mindre andel av sin inkomst i skatt än vanliga löntagare, eftersom skatterna på kapital är så låga.

Nu ska vi gå åt helt annat håll. **De största förmögenheterna ska beskattas hårt. Arbete ska löna sig bättre än ägande.** De stora kapitalägarna ska berövas den makt de har idag över politiken och näringslivet. Deras frihet ska minska, folkets frihet ska öka.

Kapital ska beskattas på samma sätt som inkomst av **arbete**. Dagens separata skattesats om 30 procent ska slopas. För reavinster av vanlig storlek vid bostadsförsäljningar behålls dock dagens regler.

En ny **förmögenhetsskatt ska införas**. På **förmögenheter över 48 miljoner kr** (ettusen prisbasbelopp) ska det betalas en årlig

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **kapital ska beskattas** på samma sätt **som arbete**, dvs. att dagens separata skattesats om 30 procent ska slopas,
- att en årlig **förmögenhetsskatt om fem procent** ska tas ut på **förmögenheter över 48 miljoner kr** (ettusen prisbasbelopp),
- att en årlig **förmögenhetsskatt om tio procent** ska tas ut på **förmögenheter över 96 miljoner kr** (två tusen prisbasbelopp),
- att en **arvsskatt om 15 procent** ska tas ut på **arv som överstiger 15 miljoner kr** (300 prisbasbelopp), och en **arvsskatt om 30 procent** ska tas ut på **arv som överstiger 30 miljoner kr** (300 prisbasbelopp).

förmögenhetsskatt om fem procent. På **förmögenheter över 96 miljoner kr** (två tusen prisbasbelopp) ska det betalas en årlig **förmögenhetsskatt om tio procent**.

En ny **arvsskatt ska införas**. På **arv som överstiger 15 miljoner kr** (300 prisbasbelopp) ska en **arvsskatt om 15 procent** tas ut. På **arv som överstiger 30 miljoner kr** (600 prisbasbelopp) ska en **arvsskatt om 30 procent** tas ut.

Samtliga gränsvärden ska räknas upp i takt med inflationen.

De största förmögenheterna ska beskattas hårt. På förmögenheter över 96 miljoner kr (två tusen prisbasbelopp) ska det betalas en årlig inkomstskatt om tio procent.

Bort med privilegierna i bostadsbeskattningen

Vårt skattesystem ska inte befästa de välbeställdas privilegier – klassklyftorna är tillräckligt stora ändå. Ändå gör bostadsbeskattningen precis det idag.

RUT- och ROT-avdrag subventionerar hemstädning och lyxrenoveringar. Enorma reavinster som uppstår när de dyraste bostäderna säljs beskattas mycket lindrigt, med en skattesats om 22 procent. Enorma lån skattesubventioneras med ränteavdrag.

Privilegierna i bostadsbeskattningen ska bort. Skattesystemet ska upplevas som rättvist av vanliga människor. Men det är också viktigt för att våra resurser ska användas rätt. Det är bättre att byggnadsarbetare bygger billiga hyresrätter åt våra unga än att lyxrenovera kök och badrum hos dem med miljoninkomster.

RUT- och ROT-avdragen ska trappas av från inkomster om över 40 000 kr per månad (tio prisbasbelopp om året), och slopas helt för dem med inkomster över 80 000 kr per månad (tjugo prisbasbelopp om året). Med så stora inkomster har man råd att anlita städhjälp och hantverkare utan någon skattesubvention alls.

Det är inte rimligt att hur stora räntekostnader som helst ska leda till ränteavdrag, dvs. sänkt skatt. Då subventionerar skattesystemet köp av slott, herrgårdar och paradvåningar. En årlig räntekostnad som överstiger 480 000 kr (tio prisbasbelopp) ska inte ge rätt till ränte-

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att RUT och ROT-avdragen ska fasas ut stegvis för dem som har inkomster över 40 000 kr per månad (ca 10 prisbasbelopp om året). För dem som har en inkomst över 80 000 kr per månad ska ROT-avdraget slopas helt.

- att ränteavdragen ska begränsas på så sätt att en årlig räntekostnad som överstiger 480 000 kr (tio prisbasbelopp) inte berättigar till ränteavdrag,

- att reavinster vid bostadsförsäljningar som överstiger fem miljoner kr ska beskattas på samma sätt som inkomst från arbete.

avdrag. Ränteavdragen ska däremot vara kvar i övrigt. De är väldigt viktiga för många vanliga människors privatekonomi.

Det är inte heller rimligt att reavinster om tiotals miljoner kr som uppkommer vid försäljningar av de dyraste bostäderna – slott, herrgårdar och paradvåningar – endast beskattas med 20 procent. Reavinster från bostadsförsäljningar som överstiger fem miljoner kr (drygt hundra prisbasbelopp) ska beskattas på samma sätt som inkomst från arbete.

Samtliga gränsvärden ska räknas upp i takt med inflationen.

Vårt skattesystem ska inte befästa de välbeställdas privilegier.

RUT-avdraget och ROT-avdraget ska trappas av från inkomster om över 40 000 kr per månad.

Vinsterna ska beskattas och skatteflykten kväsas

Skattesystemet ska belöna arbete, inte ägande. **Företagsägarnas vinster ska beskattas hårdare än arbetarnas löner.**

Det är **rättvist**, eftersom det är arbetarna som skapar värde, inte ägarna. Det gagnar samhället eftersom det **ger** företagen **skäl** att **investera** vinster i verksamheten i stället för att slussa dem till ägarna. Det ger **bättre arbetsförhållanden** och **högre effektivitet**, och **skapar sysselsättning** när investeringarna ökar.

Idag är det precis tvärtom, vinsterna beskattas lindrigare än lönerna. På vinsten utgår endast 20,6 procent i skatt, medan lönerna beskattas med i vart fall omkring 30 procent. **Bolagsskatten ska höjas till 50 procent. Hälften** av de ytterligare **skatteintäkter** som kommer in **ska gå till kommunerna**. Det möjliggör för kommunerna att både stärka välfärden och sänka skatten för vanliga arbetare.

En stor del av vinsterna i näringslivet, liksom andra av elitens pengar, slussas till skatteparadis. I praktiken gäller en skattelagstiftning för vanligt folk och en helt annan för en fifflande elit.

Upprepade avslöjanden under de senaste åren – Panama Papers, Luxemburg papers,

Socialisterna – Valfördspartiet vill

- att **bolagsskatten**, skatten på företagsvinster, ska **höjas** från dagens 20,6 procent till **50 procent**,
- att **kommunerna** ska **få** del av **hälften** av de ytterligare medel som kommer in vid **höjningen** av **bolagsskatten**,
- att det ska **förbjudas** att **föra** över **pengar** till **skatteparadis**, och att det ska **straffas** med fängelse att bryta mot det **förbudet**,
- att en **bank** som **medverkar** till **överföringar** i strid med förbudet ska få sitt **tillstånd indraget**.

Pandora Papers – visar hur **skatteflykten** har **blivit** en **pandemi** bland världens rika och mäktiga, alltifrån Jordaniens kung Hussein till medlemmarna i Swedish House Mafia.

Detta ska nu få ett slut. **Penningöverföringar till skatteparadis**, som t.ex. de brittiska kanalöarna, Caymanöarna och Jungfruöarna, **ska förbjudas. Brott mot förbudet** ska alltid leda till **fängelse**. En **bank** som **medverkar** till **överföringar** i strid med förbudet ska få sitt **tillstånd indraget**.

Skattesystemet ska belöna arbete, inte ägande.

Bolagsskatten ska höjas till 50 procent.

Penningöverföringar till skatteparadis ska förbjudas.

Rimliga skatter på drivmedel

Vi vet alla att vi står inför **hotet** om **förödande klimatförändringar**. I jakt på resurser att exploatera och vinster att kamma hem **äventyrar** världens **rika** och **mäktiga** våra grundläggande **livsförutsättningar**.

Klimatförändringarna kan endast **stoppas** genom åtgärder **på global nivå**. Sverige är en liten del av världen och står för en liten del, ungefär en tusendel, av världens koldioxidutsläpp.

Som ett rikt land ska dock **Sverige** självklart ta **sitt ansvar** för att hejda klimatförändringarna.

Men det ska göras **på rätt sätt**. Det är inte vanliga arbetande människor som har fattat de beslut som har fört oss in i en klimatkris, utan topparna i det ekonomiska systemet. Det är **de** som har **tjänat** på **klimatförändringarna** som **ska betala** för att stoppa dem.

Ständigt **höjda skatter** och priser på **drivmedel** är **inte lösningen** på klimatkrisen. Utsläppen minskar inte för det. Folk behöver fortfarande ta sig till jobbet och använda bilen för att få sin vardag att fungera. **Skatterna** på **drivmedel** ska **sänkas** så att **en liter bensin eller diesel inte kostar mer än 15 kronor**

Det är de som har tjänat på klimatförändringarna som ska betala för att stoppa dem.

Skatterna på drivmedel ska sänkas så att en liter bensin eller diesel inte kostar mer än 15 kronor per liter.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **skatten** på **drivmedel** ska **sänkas** så att **bensin och diesel inte kostar mer än 15 kr per liter**.

5. Gemenskap – ett samhällsbygge av och för alla

Ett byggande som botar bostadsbristen

Sverige behöver fler bostäder. Alltför många unga vuxna får bo kvar hos sina föräldrar år efter år under sin väntan att ta sig framåt i bostadsköerna. Det kan ta en evighet att få starta ett självständigt liv med egen bostad.

Sverige är ett rikt land som har alla förutsättningar att erbjuda bra och billiga bostäder åt dem som bor här. **Just nu byggs** det där- emot alldeles **för lite**, och alltför liten andel av det som byggs är hyresrätter.

Detta måste ändras. Under den kommande tioårsperioden, **fram till och med 2032, ska minst 650 000 nya billiga hyresrätter byggas.**

Sverige behöver bättre bostäder. I dag är många bostäder i landet i dåligt skick och **behöver rejäla renoveringsinsatser.** Många befintliga bostäder är t.ex. inte tillräckligt energisnåla, och behöver effektiviseras i det avseendet, även av miljöpolitiska skäl. På området **bostadsrenovering** ska **stora offentliga investeringar** sättas in.

För att nå målen på bostadsområdet ska ett **statligt bygg- och bostadsbolag inrättas.** Byggsektorn präglas idag av ett fåtal stora byggbolag och svag konkurrens. En stabil statlig aktör behövs, som kan fokusera på produktion av bostäder för de breda folklagren snarare än de högsta inkomstskikten, och som kan styras av bostadsbehovet snarare än ägarnas vinstjakt.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **650 000 nya billiga hyresrätter ska byggas** under den kommande tioårsperioden, fram till och med 2032,
- att **stora offentliga investeringar ska göras i renovering** av nuvarande bostadsbestånd,
- att **ett statligt bygg- och bostadsbolag ska inrättas,**
- att **kommunerna ska erbjudas förmånliga statliga lån** för att **inrätta kommunala byggbolag.**

Kommunerna ska stimuleras att ta en mer aktiv roll i byggandet av de bostäder som behövs. Stat och kommun kan då tillsammans hjälpas åt att bygga de bostäder som behövs och bryta upp det oligopol som råder inom byggsektorn. **Kommunerna ska erbjudas förmånliga statliga lån** för att **inrätta kommunala byggbolag.**

Under den kommande tioårsperioden, fram till och med 2032, ska 650 000 nya billiga hyresrätter byggas.

För att nå målen på bostadsområdet ska ett statligt bygg- och bostadsbolag inrättas.

En järnväg för framtiden – nya stambanor ska byggas

Järnvägen är ett **färdmedel för framtiden**. Den är **energisnål** och lämnar **små utsläpp** efter sig. Med ny teknik blir den **allt snabbare**. För resor **i de flesta delar av Sverige**, särskilt mellan de stora och mellanstora städerna, är den **det färdmedel som passar bäst**.

Vi behöver satsa stort på järnvägen så att den på sikt kan stå för en majoritet av längre transporter. Det gör det möjligt att bo och pendla på större avstånd. Det gör det också möjligt att flytta över de flesta långväga godstransporterna till järnvägen.

Vi behöver **nya stambanor** för höghastighetståg i södra Sverige på **sträckorna Stockholm–Malmö, Stockholm–Göteborg, till Arlanda, Stockholm–Oslo och Malmö–Göteborg–Oslo**. De ska nu börja byggas.

Med de nya stambanorna knyts inte bara de största städerna samman, utan även de mellanliggande städerna. Det är då inte bara mellan storstäderna som restiden kortas, utan mellan väldigt många olika platser i landet.

Även **till och inom Norrland ska nya snabbtåg gå**. Där behöver också järnvägen byggas ut i inlandet genom att **Inlandsbanan återupprustas**.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att en **storsatsning på utbyggnad av järnvägen** görs i hela landet, så att en **majoritet av de längre transportererna på sikt kan överföras till järnvägen**,

- att det ska byggas **nya stambanor för höghastighetståg** i södra Sverige på **sträckorna Stockholm–Malmö, Stockholm–Göteborg, till Arlanda, Stockholm–Oslo och Malmö–Göteborg–Oslo**,

- att det ska gå **nya snabbtåg till och inom Norrland**, där **Inlandsbanan** också ska återupprustas,

- att **trafiken ska återupptas på så många nedlagda järnvägar som möjligt**.

De **nya stambanorna avlastar de gamla stambanorna**, som då kan användas för **tätare trafik med regionalståg**. De gamla stambanorna kan då också användas i syfte att göra **godståg** som ett pålitligt transportmedel i framtidens ekonomi.

En genomgång ska ske av de **järnvägar där trafiken lagts ner** och **i så många fall som möjligt ska trafiken återupptas**. På så sätt kan regionalståg bli ett effektivt komplement till de nya stambanorna.

Vi behöver nya stambanor för höghastighetståg i södra Sverige, på sträckorna Stockholm–Malmö, Stockholm–Göteborg, till Arlanda, Stockholm–Oslo och Malmö–Göteborg–Oslo.

En trygg och välskött järnväg i folkets ägo

Järnvägen utgör några av de viktigaste kotorna i ryggraden på samhällets infrastruktur. Hela Sverige ska få tillgång till pålitlig och säker tågtrafik. Järnvägen ska vara trygg och välskött, något för alla att känna stolthet över.

Idag står vi långt från en punkt där vi kan säga att vi nått det målet. Våra stambanor är nedgångna och ansvaret för landets järnvägar är utlokaliserat på en mängd underleverantörer. Systemet med upphandling av underhåll från privata aktörer skadar våra banor, äventyrar säkerheten på spåren och för med sig låga löner och bristfällig utbildning av personal.

Tågtrafik och järnvägsunderhåll av privata företag har helt enkelt visat sig inte ge någon samhällsnytta.

Nu ska staten åter ta ett helhetsansvar och vinstintressena ska bort från spåren. Järnvägarna ska övergå i statlig ägo. Även järnvägsunderhållet och själva trafiken ska skötas i statlig regi.

När kostnadspressen som vinstintressena för med sig är borta kan stora satsningar ske på underhåll av spår, signalsystem och övriga anläggningar inom järnvägen. Stora satsningar kan också ske på utbildning av

personalen på järnvägen och att förbättra deras arbetsförhållanden.

Alla tåg i persontrafiken ska vara bemannade med tågvärdar, annars kan resenärernas säkerhet inte garanteras.

Järnvägen ska vara trygg och välskött, något för alla att känna stolthet över.

Järnvägarna ska övergå i statlig ägo. Även järnvägsunderhållet och själva trafiken ska ske i statlig regi.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att järnvägen ska övergå i statlig ägo,
- att järnvägsunderhållet och järnvägstrafiken ska ske i statlig regi,
- att stora satsningar görs på järnvägsunderhållet,
- att utbildningssatsningar genomförs för all personal som befinner sig på spåren i någon form och på förbättringar av deras arbetsmiljö,
- att alla tåg i persontrafiken ska vara bemannade med tågvärdar.

En hållbar vägtrafik

Vägarna är det finmaskiga nät som rent fysiskt binder samman vårt land. **Ett vägnät i gott skick krävs för att vårt samhälle ska fungera.** Visserligen ska stora satsningar på järnvägen göras, och en stor del av de längre transporterna flyttas över dit. Trots det kommer det förstås att vara så att vägar och biltrafik på många håll i landet är det dominerande sättet att sköta transporter. Särskilt gäller detta på landsbygden.

Vägarna är idag inte i gott skick. De **slits** ned i **allt snabbare takt**. Trafikverket har varnat för att restiderna kan komma att öka och hastighetsgränserna behöva sänkas. Detta går naturligtvis ut över möjligheterna att bo och arbeta på landsbygden.

Stora satsningar ska nu göras på förbättrat vägunderhåll, särskilt i de delar av landet där det saknas alternativ till att ta bilen. I **städerna** kan däremot **behovet av underhåll** av vägar **begränsas** genom krav på **bilfria innerstäder** med utbyggd lokaltrafik där det även kan erbjudas andra alternativ till bil, t.ex. cykeluthyrning.

Vägunderhållet är en alltför viktig samhällsfunktion för att överlåta åt privata vinstdrivande aktörer, som har skäl att hålla kostnaderna låga, även om det sker på bekostnad av säkerheten. **Vägunderhållet ska därför skötas i statlig regi.**

Ett vägnät i gott skick krävs för att vårt samhälle ska fungera. Stora satsningar ska nu göras på förbättrat vägunderhåll, särskilt i de delar av landet där det saknas alternativ till att ta bilen.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **stora satsningar** ska göras på **förbättrat vägunderhåll**, särskilt i de delar av landet där det saknas alternativ till att ta bilen,
- att **behovet av underhåll av vägar i städerna** ska **begränsas genom** krav på **bilfria innerstäder** med utbyggd lokaltrafik och andra alternativ till bil,
- att **vägunderhållet** ska **skötas i statlig regi**.

En digital allemansrätt till internetuppkoppling och mobiltelefoni

Det går inte att vara en fullvärdig samhällsmedborgare idag utan tillgång till bredband och mobiltelefoni. Internet är numera den viktigaste nyhetskällan, inte TV, radio eller tryckt press. En växande del av våra inköp sker på nätet. Man söker vård, föräldrapenning, deklarerar och sköter andra myndighetskontakter digitalt eller per telefon, vilket också uppmuntras av stat och kommun. Det är sällan man går in på ett bankkontor. Om man tar kontakt med en kundtjänst så ringer, chattar eller mailar man.

Internetuppkoppling och mobiltelefoni är därför en helt grundläggande samhällsinfrastruktur, som alla behöver. **Alla ska** därför **tillförsäkras** tillgång till **mobiltelefoni** och **snabb internetuppkoppling** till en rimlig kostnad.

Ett **statligt verk** - en samtida efterföljare till Televerket om man så vill - ska därför **skapas**, med uppdrag att förse folket med mobiltelefoni och internetuppkoppling till en rimlig kostnad. **Telias** befintliga **mobil- och bredbandsnät**, där staten redan idag indirekt är största ägare genom ägandet av aktier i Telia, nät ska **överföras** till det **nya verket**.

Det ska även i fortsättningen vara **tillåtet** att äga och driva **privata nät** för mobiltelefoni och bredband. Men det **ska finnas** ett **alternativ** i form av ett **icke vinstdrivande statligt verk** för mobiltelefoni och internetuppkoppling.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- skapa ett **nytt statligt verk** med **uppdrag** att **förse folket** med **mobiltelefoni** och **internetuppkoppling** till en rimlig kostnad,
- att **Telias mobil- och bredbandsnät** ska **överföras** till det **nya statliga verket**,
- att **kostnaden** för internetuppkoppling och mobiltelefoni ska vara ett **självkostnadspris**, som fastställs löpande av det nya verket.

Priset för internetuppkoppling och telefoni ska vara ett **självkostnadspris**, **inte** något **marknadspris**. Det priset ska vara inom räckhåll för alla. Det är så vi skapar en **digital allemansrätt**.

Ett statligt verk – en samtida efterföljare till Televerket om man så vill – ska därför skapas, med uppdrag att förse folket med mobiltelefoni och internetuppkoppling till en rimlig kostnad.

El till en rimlig kostnad – elmarknaden ska avskaffas

El är något som är **helt avgörande för våra mest grundläggande samhällsfunktioner**. Utan el kan vi idag inte ens få uppvärmda bostäder, mat på bordet eller vatten i kranen. El är därför något som **alla i samhället** ska ha **tryggad tillgång** till, till en rimlig kostnad.

Elförsörjningen, både produktion och distribution, är ett **statligt och kommunalt ansvar**, inte något som **privata** intressen ska göra **vinster** på. **Elmarknaden ska avskaffas**. El som produceras i Sverige ska tillgodose behoven av el i Sverige, inte köpas och säljas på en internationell marknad. Endast om det finns ett överskott av el ska det överskottet kunna exporteras. Konkret innebär detta att **Sverige** ska lämna **elbörsen Nordpool**.

Priset på el ska vara **rimligt** och **inte variera över tiden** mer än som motiveras av ökade kostnader för elproduktion och eldistribution. Elpriset ska vara ett **självkostnadspris**, inte ett **marknadspris**.

Priset på el ska vara **enhetligt** i **hela landet** och ska **fastställas** löpande genom **myndighetsbeslut**. Principen är att priset ska motsvara kostnaden för att producera och distribuera elen. Det maximala priset ska i nuläget **inte överstiga 40 öre per kilowattimme**.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **elmarknaden ska avskaffas**, el som produceras i Sverige ska tillgodose behoven av el i Sverige,
- att elpriset ska vara ett **självkostnadspris**, **inte** ett **marknadspris**, och att det ska vara **enhetligt i hela landet**,
- att **elpriset inte** i nuläget ska **överstiga 40 öre** per kilowattimme.

Det ska vara **tillåtet** att **bygga** och **driva privata anläggningar** för produktion av el. Den som vill **sälja** el måste dock göra det till det **fastställda självkostnadspriset**.

Elmarknaden ska avskaffas.

Elpriset ska vara ett självkostnadspris, inte ett marknadspris.

Det maximala priset ska i nuläget inte överstiga 40 öre per kilowattimme.

Kraftverk och elnät ska ägas och drivas gemensamt

Sverige ska vara självförsörjande på el. Vi ska inte stå i beroendeställning till främmande makt eller till multinationella storföretag på grund av att vi inte har tillräcklig elförsörjning.

Staten ska därför se till att det finns elproduktionsanläggningar i helt statlig eller kommunal ägo som kan **tillgodose Sveriges behov av el.** För att uppnå detta kan det krävas att anläggningar som idag helt eller delvis är i privata händer övergår i helt statlig eller kommunal ägo.

Den **svenska elproduktionen** ska bli helt **fossilfri så snart det kan ske.** Den ska också vara **tillräckligt stor** för att på sikt kunna **tillgodose** behoven hos en **fossilfri transportsektor**, som i hög grad kommer att präglas av eldrift. **Omfattande offentliga investeringar** ska ske i **fossilfri elproduktion** och i **energilagring.**

Kärnkraften ska inte fortsätta avvecklas i nuläget, innan det finns klimatanpassade alternativ att tillgå. Om det bästa sättet att trygga elförsörjningen framöver, med hänsyn till kostnad, klimatpåverkan och Sveriges självförsörjning när det gäller el, visar sig vara kärnkraft, då ska kärnkraften byggas ut.

Elnäten på riksnivå, **stamnäten**, ska **förbli i statlig ägo.** Även de **regionala elnäten** utgör så samhällsviktig infrastruktur att de ska **övergå i direkt statlig ägo.** De **lokala**

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att staten ska se till att det finns **elproduktionsanläggningar** i helt statlig eller kommunal ägo som kan **tillgodose Sveriges behov av el,**

- att den **svenska elproduktionen** ska bli **helt fossilfri** så snart det kan ske, och ska vara tillräckligt stor för att på sikt kunna **tillgodose behoven** hos en **fossil-fri transportsektor,**

- att **elnäten** på **riksnivå** och **regional nivå** ska vara i **statlig ägo,** och på **kommunal nivå** i **kommunal ägo,**

- att **privat ägande av elnäten inte ska få förekomma.**

Staten ska därför se till att det finns elproduktionsanläggningar i helt statlig eller kommunal ägo som kan tillgodose Sveriges behov av el.

Privat ägande av, och vinstuttag från, elnäten ska däremot inte få förekomma.

elnäten ska som huvudregel ägas direkt av kommunerna. Kommunerna ska dock kunna välja att låta staten ta över ansvaret för de lokala elnäten och driva dem åt kommunen.

Privat ägande av, och vinstuttag från, elnäten ska däremot inte få förekomma. Detta är viktigt av många skäl, men är också en arbetarskyddsfråga. Dödsolyckorna bland dem som arbetar med elnäten har ökat kraftigt sedan elmarknaden avreglerades 1996.

En rättvis omställning – elförsörjningen är ingen guldgruva för vindkraftens lycksökare

Behovet av en omställning av Sveriges energiproduktion har varit tydligt länge. Men omställningen ska ske på ett rättvist sätt. Det är inte hållbart att skapa gräddfiler som riskerar att leda oss in i en återvändsgränd.

I Sverige finns 4 500 vindkraftverk. För att uppnå de mål som är satta till år 2040 krävs lika många till. Med hänsyn till kringboende, lokal miljö och strandskydd kommer dessa att täcka en yta lika stor som Värmland. Man inser att regler och samhällshänsyn kommer att åsidosättas.

Vindkraftens huvudproblem är att den inte producerar när det inte blåser. Behovet av reservkraft ökar för att upprätthålla systemstabilitet. En stor press sätts på övriga energislag och bidrar till att göra dem olönsamma. Den planlösa utbyggnaden av vindkraften riskerar att orsaka en kollaps av de kraftslag som vindkraften måste leva i symbios med. Den blir en gökunge som stressar sönder elsystemet.

Elzonssystemet och handeln på börsen gynnar vindkraften. Den kan både strypa och översvämma marknaden utan att drabbas ekonomiskt. Då priset sätts efter det dyraste kraftslaget på en internationell marknad så kan vindkraft alltid säljas dyrt. Oavsett om produktionen är låg eller hög. Vi får ett elsystem i obalans och stora prisvariationer.

Idag finns riskkapitalister och pensionsfonder som i vindkraft främst ser en källa till utdelning till sina ägare. Detta underlättas genom handel med elcertifikat. Varje fossilfritt kraftslag tilldelas en andel som köps upp av kvotpliktiga elleverantörer och industrier. Tanken är att påskynda omställningen. Men i praktiken göder denna subvention en parasit som hindrar utveckling av andra kraftslag. Därför ska el producerad i

**Den planlösa
utbyggnaden av
vindkraften riskerar
att orsaka en kollaps
av de kraftslag som
vindkraften måste
leva i symbios med.
Den blir en gökunge
som stressar sönder
elsystemet.**

stora vindkraftsanläggningar strykas från kvotsystemet, medan mindre anläggningar kan få vara kvar där.

Elproduktionen ska ha ett övergripande mål: att bidra till ett stabilt elsystem som fungerar över tiden i hela landet. Entreprenörer, lycksökare och kortsiktiga investerare måste stå tillbaka för behovet av en trygg, nationell elförsörjning.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **vindkraft** från **stora vindkraftsanläggningar inte ska ge rätt till elcertifikat,**
- att **bygglov** skall **krävas** vid **byggande av vindkraftverk,**
- att den **mark** som tas i bruk **för vindkraft måste återställas** vid nedmontering,
- att **vindkraftsproducenter** ska **åläggas** att **erbjuda uppköp av näraliggande fastigheter.**

Civilförsvaret och beredskapslager – vi måste vara rustade om krisen eller kriget kommer

Den pandemi som rasat under de senaste två åren har blottlagt det faktum att **det inte står rätt till** när det gäller våra myndigheters förmåga att skydda befolkningen.

För sjukvården fanns bara ett mycket begränsat lager av skyddsutrustning att tillgå vilket ledde till en oerhört utsatt situation för patienter och sjukvårdspersonal. Inom dagligvaruhandeln svämmade stormarknaderna över av människor som ville bunkra konserver, torrvaror och toalettpapper. Hyllorna tömdes snabbt. Vilken betydelse Sveriges bristande beredskap fick för smittspridningen är svårt att säga. Det som däremot är lätt att säga är att **Sveriges beredskap för kris och krig måste stärkas rejält.**

En **samlad statlig civilförsvarsorganisation ska skapas**, med totalansvar för samhällets civila kris- och krigsberedskap. Det ansvaret är idag spritt på för många händer inom staten, kommuner och regioner.

Det ska också upprättas **statliga beredskapslager med hög kapacitet**, för livsmedel, hushållsartiklar, läkemedel samt sjukvårds- och skyddsutrustning, så att vi kan sörja för folket vid kris eller krig. Som en del av den statliga organisationen för lagerhållning ska det skapas ett **överskottsbolag**. Där kan de **varor** som **blir över** i lagerhållningen, eller som inte längre uppfyller de hårda krav på lång hållbarhet som måste ställas där, men som **fortfarande duger för konsumtion**, **säljas** till allmänheten till **självkostnadspris**.

För att trygga livsmedelsförsörjningen i ett kris- eller krigsläge ska **staten** ha **befogenhet att överta anläggningar för distribution av matvaror och hushållsartiklar** från privat sektor.

**Sveriges beredskap för kris och krig måste stärkas rejält.
En samlad statlig civilförsvarsorganisation ska skapas, med totalansvar för samhällets civila kris- och krigsberedskap.
Det ska också upprättas statliga beredskapslager med hög kapacitet, för livsmedel, hushållsartiklar, läkemedel samt sjukvårds- och skyddsutrustning**

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att en **samlad statlig civilförsvarsorganisation ska skapas**, med totalansvar för samhällets civila kris- och krigsberedskap.

- att det ska **upprättas statliga lager** med hög kapacitet för **livsmedel, hushållsartiklar, läkemedel** samt **sjukvårds- och skyddsutrustning**, så att folket kan försörjas vid kris eller krig, och ett **överskottsbolag** där **överblivna varor** från de statliga lagren **säljs till allmänheten till självkostnadspris**,

- att **staten** vid **kris** eller **krig** ska ha **befogenhet** att **överta anläggningar för distribution av matvaror och hushållsartiklar** från privat sektor,

Främja den svenska matproduktionen – om vi vill ha svensk mat så måste vi äta den

Sverige ska kunna **leva av egen kraft, sätta egen mat på bordet** och inte vara beroende av att andra länder gör det åt oss. Sverige ska vara **självförsörjande på mat**. Vi har förutsättningarna att klara av det. Sverige är ett av de till ytan största länderna i Europa, med börjiga marker att bruka.

Detta är **fråga om sysselsättning** och förutsättningarna att kunna **leva och försörja sig utanför storstäderna**. Alla kan inte jobba som art director eller hållbarhetsstrateg, och bo på Södermalm eller i Majorna. Jordbruket är en oundgänglig koda i ryggraden på landsbygdens ekonomi.

Det är också en **fråga om beredskap**. I ett **krisläge** kan vi **inte förlita oss** på att alla de otaliga länkarna i en **världsomspännande distributionskedja** ska sitta ihop och se till att maten som vi för in från andra länder hamnar på butikshyllorna. Det har vi sett under pandemin.

Det är också en fråga om **klimat, miljö och djurskydd**. Den **internationella matproduktionen** bygger idag på **rovdrift med marker, djur och miljö**. T.ex. när regnskog i Brasilien skövlas för att ge plats åt storskalig köttproduktion och djuren som föds upp där sedan fraktas över haven för att slaktas. Svenska jordbruk läggs idag ned för att man inte klarar konkurrensen med ett jordbruk som bedrivs på det sättet.

Nu måste ett **politiskt mål formuleras** om att **minst 80 procent av de livsmedel som konsumeras i Sverige ska vara producerade här**. Det målet är inom räckhåll. Så sent som 1990 hade vi en så hög självförsörjningsgrad. Men då måste konkreta steg tag. Och de stegen ska inte innebära dyrare mat för vanligt folk.

Minst 80 procent av all mat som **köps in till offentlig sektor** – till skolor, förskolor, sjuk-

hus, äldreboenden, militära förband, fängelser och annan offentlig verksamhet – **ska vara producerad i Sverige**.

Momsen på **svenskproducerade livsmedel ska slopas**. Sverige ska bli självförsörjande på mat utan att det går ut över den vanliga människans plånbok.

Sverige ska kunna leva av egen kraft, sätta egen mat på bordet och inte vara beroende av att andra länder gör det åt oss.

Minst 80 procent av all mat som köps in till offentlig sektor ska vara producerad i Sverige.

Momsen på svenskproducerad mat ska slopas.

Socialisterna – Valfördsparriet vill

- att målet ska vara att **Sverige** ska **producera** minst **80 procent** av de **livsmedel** som **konsumeras här**,
- att **80 procent** av alla **livsmedel** som **köps in** till skolor, förskolor, sjukhus, äldreboenden och annan **offentlig verksamhet ska vara producerad i Sverige**,
- att **momsen** på **svenskproducerade livsmedel** ska **slopas**.

Apoteken ska återförstatligas och statlig tillverkning av läkemedel byggas upp

Tillgång till läkemedel är direkt livsavgörande för den enskilda människan. Det enda som ska krävas för att få tillgång till läkemedel är att man faktiskt behöver dem.

Tillverkning och distribution av läkemedel är en angelägenhet för hela samhället. Det är inte något som vi kan överlåta på privata vinstintressen att sköta. Om vi gör det så kommer vi, när krisen kommer, att vara helt beroende av internationella storföretag för att få de läkemedel vi behöver. Det har blivit mycket tydligt under pandemin **Tillverkning och distribution av läkemedel är verksamheter som ska kontrolleras och styras av staten.**

En **statlig tillverkning av läkemedel ska byggas upp.** Målet ska vara att **hälften** av de **läkemedel** som vi behöver i **Sverige** ska **vara producerade här i statlig regi.**

Apoteken ska återgå i statlig regi. Avregleringen som skedde kring 2010 har inte lett till bättre service eller lägre priser. Tvärtom har utbudet av läkemedel på apoteken minskat till förmån för andra varor som smink och godis. För dem som bor på landsbygden har avregleringen ofta inneburit att man blivit helt utan apotek, då det inte varit lukrativt nog att öppna verksamhet där det är mer glesbefolkat. Det är dags att göra helt om och återupprätta en välfungerande apoteksverksamhet.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **apoteken ska återgå i statlig ägo** och drift,
- att en **statlig tillverkning av läkemedel ska etableras**, som på sikt **ska stå för hälften av alla läkemedel** som används i **Sverige.**

Det enda som ska krävas för att få tillgång till läkemedel är att man faktiskt behöver dem.

En statlig tillverkning av läkemedel ska byggas upp. Målet ska vara att hälften av de läkemedel som vi behöver i Sverige ska vara producerade här i statlig regi.

En miljöpolitik på rättvisa villkor

När man betraktar dagens miljödebatt är det lätt att tro att hela samhället sitter i samma båt och att alla kan och bör göra sin lilla del för att lösa problemen. Om alla bara handlar ekologiskt, om vi höjer skatten på bensin och plastpåsar så ordnar det sig, påstås det. **Moralismens fingrar pekar mot enskilda människor och deras konsumtionsval** – ”ni bär skulden, ändra er” är elitens budskap till vanligt folk. Problemet är bara att det inte är så det fungerar.

Bakom denna ytliga debatt döljer sig det faktum att vi lever med ett **ekonomiskt system där storföretag och en liten rik elit har makten över produktionen**. Eliten och storföretagen har skördat vinsterna från den rovdrift som alltid sätter privat berikning framför människors hälsa och all miljöhänsyn. **Det är genom att minska deras makt över produktionen som omställningen kan göras**, inte genom att minska vanliga människors livskvalitet. Det är deras vinster som ska användas för att betala för omställningen, inte vanligt folks surt förvärvade slantar. Miljöskatter och miljöavgifter ska aldrig drabba dem som lever på vanliga inkomster.

Socialisterna – Valförspartiet vill

- att **vinstpengarna** från de **företag** vars verksamhet har en **starkt negativ miljöpåverkan ska beskattas hårdare** än andra företag – pengar motsvarande dessa ytterligare skatteintäkter ska användas till att ta fram hållbar alternativ produktion.

- att den **rika elitens lyxkonsumtion ska beskattas hårt**, business class-flyg, vräkiga sommarstugor och lyxbåtar påfrestar miljön och ska kosta därefter,

- att man vid **nyetablering** av **industrier** ska **ställa hårda krav på hänsyn till människor och miljö**,

- att **produktionen av varor med medvetet kort livslängd ska stävjas**, krav ska ställas på företag om att produkter ska kunna hålla länge och repareras,

Vi lever med ett ekonomiskt system där storföretag och en liten rik elit har makten över produktionen.

Det är genom att minska deras makt över produktionen som omställningen kan göras, inte genom att minska vanliga människors livskvalitet.

- att **momsen** ska **slopas** på **reparationer** som **förebygger nyproduktion**, exempelvis på bilar,
- att **nybyggnation** av **bostäder** och **offentliga byggnader** så långt det är möjligt ska ske med **svenska byggmaterial** och på ett sätt som medger **lång brukstid**,
- att **skatten** på **drivmedel** ska **sänkas**.

Hänsynen till **människor och miljö är alltid en prioritet för oss i Socialisterna – Valförspartiet**. I vårt **valmanifest** finns ett flertal **krav**, på en mängd politiska områden, som kommer att gynna miljön. Exempel på dessa är:

- att en **storsatsning** på **utbyggnad** av **järnvägen** görs i hela landet, så att en **majoritet** av de **längre transporterna** på sikt kan **överföras till järnvägen**,
- att **kollektivtrafiken** ska göras **avgiftsfri** i två steg, **hälften** av avgifterna ska tas **bort** senast vid utgången av **2025** och den **andra hälften** av avgifterna ska tas **bort** senast vid utgången av **2028**,
- att **behovet** av **underhåll av vägar i städerna** ska **begränsas genom** krav på **bilfria innerstäder** med utbyggd lokaltrafik och andra alternativ till bil,
- att den **svenska elproduktionen** ska bli **helt fossilfri** så snart det kan ske, och ska vara tillräckligt stor för att på sikt kunna **tillgodose behoven** hos en **fossil-fri transportsektor**,
- att målet ska vara att **Sverige** ska **producera** minst **80 procent** av de **livsmedel** som **konsumeras här**,
- att **momsen** på **svenskproducerade livsmedel** ska **slopas**.

